

**Een zeldzame, zielversterkende en vertroostende hartsterking voor
oude en jonge Christenen**

of
de wondervolle en aangename levensgeschiedenis van

JOHN STEVENSON,

landbouwer in de parochie van Dailly in Ayrshire

1655-1728

DOOR HEMZELF BESCHREVEN

Uit het Engels vertaald door

BERNHARD GEORGE VAN WOERDEN

UITGAVE: BUURMAN & DE KLER, LEIDEN

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG

2007

INHOUD

Voorwoord van de vertaler

Inleidend woord

1. Ik zal in de eerste plaats u een beschrijving geven van enige zielsoefeningen, die ik op mijn pelgrimsreis heb ondervonden.
2. En aantonen welke opmerkelijke voorzienigheden mij zijn ontmoet waarin vele als gebedsverhoring.
3. Zal ik u enige Schriftuurplaatsen noemen, welke het onderwerp van zoete meditatie aan mijn ziel zijn geweest.
4. En ten laatste zal ik u mijn laatste en beste raad geven.

Voorwoord van de vertaler

Wij zullen het niet verbergen voor haar kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des Heeren en Zijn sterkheid en Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft.

Want Hij heeft een getuigenis opgericht in Jacob en een wet gesteld in Israël, die Hij onze vaders geboden heeft, dat zij ze haar kinderen zouden bekendmaken.

Opdat het navolgende geslacht die weten zou, de kinderen, die geboren zouden worden en zouden opstaan en vertellen ze hun kinderen.

En dat ze haar hoop op God zouden stellen en Gods daden niet vergeten maar Zijn geboden bewaren. Psalm 78: 4, 5.

Mijn broeder, overleden mei 1920, was begonnen met de vertaling van dit boek. Bij het inzien van dit werk kreeg ik lust, de vertaling voort te zetten, daar er in wordt gevonden een schat van nuttige oefeningen, die volgens 'schrijvers eigen getuigenis, te boek zijn gesteld, opdat zij zouden opwekken tot navolging.

(...)

Akkrum, Febr. 1926. C. B. van Woerden Jr.

INLEIDEND WOORD.

John Stevenson, die de volgende levensbeschrijving schreef, was een landman, die omtrent 200 jaren geleden een kleine boerderij in Ayrshire bebouwde. Zijn gedenkteken is tot op heden op het kerkhof van zijn geboorte parochie Dailly te zien. Hij stierf op rijpe leeftijd in het jaar 1728.

In zijn jeugd zag hij de gevaarlijke zijde van het leven daar hij het zwaard heeft aangegord ter verdediging van het Verbond te Bothwell Bridge. Aan de andere kant heeft hij ruim zijn aandeel gehad in de gevaren en nauwelijks ontkomingen gedurende de vervolgingen in de martelaarstijd. Hij doet verslag van zijn ernstige worstelingen voor de rechte ordening van Kerk en Staat waren, zoals al zulke worstelingen behoorden te zijn, gegrond op de persoonlijke kennis van Christus zoals Hij in de Schriften is geopenbaard.

Een levensbeschrijving te kunnen schrijven is een zeldzaam talent onder de dagloners en ongeletterde landbouwers. Desniettemin is de hoogste trap op dit terrein bereikt door iemand, die tot een nog lagere rang in de maatschappij behoorde dan zelfs deze landbouwer; wij hebben het oog op John Bunyan en zijn boek: „Overvloeiende genade”. De gevallen van Bunyan en Stevenson geven een aangenaam bewijs van de kracht van de inwendige godsdienst om het verstand vruchtbaar te maken en de vermogens te scherpen, zodat zonder het voordeel van boekengeleerdheid zelfs ongeletterde landbouwers zulke merkwaardige geschriften leveren. Onze waardige John Stevenson had het voorrecht dat hij een onderwerp had van de beste soort, namelijk de wonderen van de hoge God aan Hem in voorzienigheid en genade bewezen. Zijn God leidde hem door vuur en water, maar op zijn laatste einde deed Hij hem altijd goed, zodat het boek een aangenaam, moedgevend karakter draagt, met het doel om geloof en hoop te voeden. Het is een boek, geschikt om alom bekend gemaakt te worden in deze sadduceesche eeuw, die geen rekening houdt met God noch met de duivel.

Zoals gezien zal worden geloofde Stevenson in beide en leefde gewoonlijk onder de machten van de onzichtbare wereld. Zijn verhaal vermeld vele gebedsverhoringen, zowel lichamelijke als geestelijke.

Het boek schijnt tweemaal eerder uitgegeven te zijn; de eerste maal in 1729 en later in 1847 bij de Wodrow Society.

Daar het boek voormaals een gunstig onthaal vond in Schotland zo hopen wij, dat ook deze goedkope uitgave zal worden gewaardeerd.

EEN ZELDZAME ZIELVERSTERKENDE

en vertroostende Hartsterking voor oude en jonge Christenen.

Zijnde de laatste raadgeving van John Stevenson in het Graafschap Ayr
aan zijn kinderen en kleinkinderen.

Mijn waarde kinderen en kindskinderen, daar ik weet, dat ik deze tabernakel spoedig zal moeten afleggen en daar ik volkomen overtuigd ben van de wezenlijkheid die er in de godsdienst is en dat „Godzaligheid een groot gewin is”, kan ik niet nalaten enig getuigenis achter te laten ten bewijze van mijn wezenlijk belang in uw onsterfelijke zielen. Dit doe ik in geschrift opdat wanneer ik tot mijn vaderen zal vergaderd ben, u in uw lege uren lezen zou, wat God aan mijn ziel gedaan heeft en u bemoedigd zou mogen worden uw vertrouwen op God te stellen.

5. Ik zal in de eerste plaats u een beschrijving geven van enige zielsoefeningen, die ik op mijn pelgrimsreis heb ondervonden.
6. En aantonen welke opmerkelijke voorzienigheden mij zijn ontmoet waarin vele als gebedsverhoring.
7. Zal ik u enige Schriftuurplaatsen noemen, welke het onderwerp van zoete meditatie aan mijn ziel zijn geweest.
8. En ten laatste zal ik u mijn laatste en beste raad geven.

1. Wat betreft mijn zielsoefening.

De eerste maal dat ik mijn hart op een gevoelige wijze tot het goede woord en de weg van God gevoelde aangetrokken was in de dagen van mijn jeugd toen er weinig of geen duidelijke openbaring was; daar de rechtzinnige predikers in het nauw werden gedreven. De Heere beschikte het zo in Zijn Voorzienigheid, dat ik onder het gehoor kwam van Mr. Thomas Kennedy, eens prediker te Lasswade, doch op deze tijd door de woede der prelaten uit zijn bediening geworpen. De plaats waar ik hem hoorde was de Hall van Killochan, waar hij handelde over de 129ste Psalm. Toen en op die plaats kreeg ik liefde tot het Woord en de geboden Gods en door genade ben ik door verscheiden verzoeken heen getrouw gebleven aan de zuiverheid der leer, tucht, bestuur en godsdienst, welke nu in de Schotse Kerk gevestigd is.

Mijn zuster, mijn vrouw en mijn vrouws broeder waren op diezelfde tijd ook aan de goede weg des Heeren verbonden, terwijl wij ook ongeveer van dezelfde leeftijd waren.

Nadat mijn hart zo gesteld was om mijn zaligheid op een ernstige wijze uit te werken, verviel ik tot grote verslagenheid.

Eerst ter oorzaak van mijn onwetendheid. Ten tweede, door gebrek aan christelijke bevinding.

Wat het eerste betreft, de Heere deed mij hopen, dat zij genezen zou worden en het woord op het welk Hij mij reden gaf te hopen was uit Spreuken 2:3, 4 en 5. Hij stelde mijn hart er op en ik nam het aan als de grond van mijn ware hoop en ter Zijner eer moet ik bekennen, dat Hij Zijn Woord heeft gezonden en mij in een toereikende mate van deze plaag heeft genezen.

Wat het tweede betreft namelijk mijn verslagenheid door gebrek aan christelijke

ondervinding, de Heere bracht mij Hoséa 6 : 3 te binnen: „Dan zullen wij kennen; wij zullen vervolgen de Heere te kennen”, enz. Hieruit scheidte ik hoop, dat de Heere mij op zijn eigen tijd met een ondervindelijke kennis van Zichzelf zou bevoorrechten en tot Zijn lof moet ik erkennen, dat Hij zo goed is geweest als Zijn Woord.

Enige tijd hierna werd ik op een hevige wijze aangevallen met godslasterlijke gedachten en gedurende een aanmerkelijke tijd op zulk een wijze daardoor terneer gedrukt, dat mijn lichamelijke sterkte daardoor in een aanmerkelijke graad was aangetast. Op die tijd was ik ontwetend van Satans listen en hield des duivels geheimen ook geheim, daar ik mijn treurige staat niet voor enige christelijke vrienden open legde, maar dit heb ik altijd gevonden, dat deze onwaardige gedachten over God mij met afschuw vervulden en gaf er ook niet aan toe noch onderhield ze. Op die tijd kon ik echter niet duidelijk onderscheiden, dat zij de vurige pijlen des satans waren, maar beschuldigde mijzelf er liever van, wat mijn ellende nog vermeerderde. Nochtans behaagde het de barmhartige God de verzoeker te kastijden, door Zijn volmaaktheden op mijn ziel te laten schijnen, wanneer ik bezig was Zijn wonderbare schepping de zee te beschouwen en openbaarde Zichzelf trapsgewijs meer en meer aan mij wanneer ik Zijn werken zag. Totdat ik ten laatste Zijn heerlijk Wezen en volmaaktheden helder zag schijnen in een verfrissende dronk water, die ik nam en naderhand vertoonden zij zich meer en meer in ieder grashoopje of iedere bloem op het veld, totdat ik vast geloofde, dat Hij was een Beloner dergenen, die Hem gedurig zoeken. Deze gelukkige uitgang uit „de vreeslijke put en het modderig slijk” vervulde mijn ziel met grote vreugde en genoeg en langen tijd daarna was het mij vergund God in al Zijn schepselen met grote voldoening te lezen.

Na een geruimen tijd in het jaar 1678 hoorde ik Mr. John Cunningham op het kerkhof van Kirkmichael predikende over 2 Cor. 5 : 20. „Zo zijn wij dan gezanten van Christus’ wege, alsof God door ons bade, wij bidden u van Christus’ wege, laat u met God verzoenen”. Het punt waarbij hij hoofdzakelijk stilstond was, dat wij van nature in vijandschap met God leefden en van røde hadden met God verzoend te worden. Toen hij deze staat van vijandschap tegen God blootlegde was ik met vreze vervuld, dat ik in die staat was. Ik kreeg het kwaad en het gevaar van zulk een staat duidelijk in te zien en zijn pijlen gingen diep in mij, daar ik besloot dat ik een van die dwaze kinderen was die lange tijd op de plaats der kindergeboorte had gestaan en niet volkomen uit de natuurstaat uitgegaan was. Toen hij zijn preek ging toepassen vermaande hij allen deze staat van vijandschap te verlaten en drong er zeer ernstig op aan, dat wij deze vermaning zouden ten uitvoer brengen.

Zowel de preek als de toepassing was van groot gewicht voor mij en deden mij vertrekken met een verlangen om met God verzoend te worden en ik besloot niet eerder te rusten dan dat gebeurde.

Hierna in het zelfde jaar 1678, de 12de augustus hoorde ik Mr. John Welch te Craigdowhill, die over bovenvermelde tekst 2 Cor. 5 : 20 preekte en hier hoofdzakelijk bij stilstond : „Wij bidden u, laat u met God verzoenen”. Terwijl hij deze woorden sprak hielp de Heere zijn dienstknecht, niet slechts om aan te tonen wat het was met God verzoend te zijn, maar ook om op een ernstige wijze te verklaren wat verzoening was. Hij deed een vrij, vol en dringend aanbod van die heerlijke Christus als Middelaar, die grote Vredevorst, die de breuk zou helen en deze zo hoog nodige verzoening te weeg brengen. Daar ik van harte en ten volle overtuigd was, hoe ik deze verzoening en scheidsrechter ten zeerste nodig had, Die de enige weg tot de Vader is,

nam ik dit volkomen aanbod hartelijk en met graagte aan. Ik nam de heerlijke Christus aan en ontving Hem op al Zijn voorwaarden en ambten als Middelaar en gaf mij zelf aan de Heere over in een nooit te vergeten en eeuwigdurend verbond, God aannemende voor mijn Heere en mijn God en mijn geleider tot de dood en als mijn Loon hiernamaals. Ik nam een vast besluit, dat hoewel vreemde heren recht op mij hadden, ik voortaan toch bij Zijn Naam zou genoemd worden, Die ik nu openlijk getuigde mijn Heere en God te zijn. Daarop nam ik de hemel, de aarde en de zon in het uitspansel tot getuigen in de grote oordeelsdag, dat ik oprecht en hartelijk in dit eeuwigdurend huwelijksverbond intrad en vast besloot, door genade tot de dood in Zijn verbond te blijven. Hierna was mijn ziel met vreugde en vrede door het geloof vervuld; het was een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, daar ik nu een goede hoop had gekregen, dat hoewel Hij vertoornd was, Zijn toorn nu was afgewend en Hij mijn verlossing was geworden. Ik verheugde mij mijn gedachten over mijn nieuw betrekking tot God de Verlosser en gevoelde de ongekende zoetheit van een verzoende staat en ik ging heen vast besloten, dat ik al mijn dagen wel wilde wandelen in bitterheid van mijn ziel en niet te vergeefs zou zijn opgeraapt, maar de Heere en Zijn goedheid zou vrezen, Die zo diep afgedaald was en Zich zo laag had willen neerbuigen om een opstandeling zijn schuld te vergeven en zich met mij had willen verzoenen en vrede maken, na alles wat ik had gedaan, en al mijn beenderen roepen in dit ogenblik uit: „Wie is een God gelijk Gij, een God houdende het verbond, Wiens trouw en barmhartigheid duurt tot in eeuwigheid?”

Hoewel na deze gevoelige en zoete verbintenis met God op de heuvel van Craigdow, ik er gedurig op uit was deze verbondsbetrekking niet God te verbeteren wegens mijn verschillende gestalten, verzoeking, behoeften en ellenden, was nochtans de merkwaardigste tijd van deze verbondsvernieuwing, die te Craigdarroch in Nithsdale, in het jaar 1686. Daar, in eenzaam gebed zijnde kwam de Heere mij bekend maken, dat Hij wilde vernieuwen dat verbond, waarin ik met Hem was getreden op de heuvel van Craigdow en daalde wonderlijk af alsof Hij mij tot zijn stoel wilde brengen. Hij vervulde mijn mond met pleitredenen en vergunde mij met Hem te pleiten als een man met zijn vriend. Daar werd ik geholpen om met grote verwijding des harten het eeuwigblijvend verbond te vernieuwen en aan te kleven. Daar openbaarde zich God aan mij anders dan aan de wereld en ik mag in waarheid zeggen, dat mijn deel was met de Vader en met zijn lieven Zoon Jezus en dat op zulk een tere wijze en in zulk een verheven graad, als mij nooit eerder of later gebeurde, hoewel Hij na die tijd verscheidene malen goed is geweest voor mijn ziel.

Spoedig hierna, terwijl ik te Craigdarroch was, geraakte mijn ziel in mij overstelpt, ziende op het opstandig geslacht en vrezende dat God en Zijn eer ons zouden verlaten. Dikwijls was ik genoodzaakt mij naar eenzame plaatsen terug te trekken om met een pijnlijk hart en een bevende ziel, onder het wringen van mijn handen te bewenen de treurige omstandigheden, waarin de arme nakomelingschap zou geraken, wanneer God deze landen verliet. Ik zag, dat de woede eener paapse vervolging vele getrouw herders had verbannen en sommigen had ter dood gebracht en rusteloos was in het vervolgen van anderen, zodat zij des Heeren kudde hadden verstrooid en hen in de donkere dagen op de bergen deed dwalen, wat Christus schapen, die Zijn stem kenden en geen vreemde zouden volgen, verplichtte om van zee tot zee en van het een gedeelte des lands tot het andere te dwalen, om het zuivere en goede woord des Heeren te horen en veeltijds konden zij het niet vinden. Dit alles maakte mijn ziel in mij terneergeslagen, want alle vlees had zijn weg bedorven.

Degenen die in macht en hoogheid waren schenen Christus te bidden om uit hun landpalen te vertrekken en vele waren ook de tergingen van zonen en dochteren; onze heilige verbonden waarmee wij ons aan de Heere hadden verbonden werden door velen te gering geacht. Dit alles vervulde mijn ziel met vrees dat de heerlijke Christus zo zeer zou worden getard, dat Hij niet zou wederkeren tot het arme Schotland. Want ik dacht dat indien Hij niet wilde wederkeren niet een evangelie gepredikt in overvloed en zuiverheid, wij het wrede geslacht waren geweest, die Hem van ons zelf en van onze nakomelingschap hadden weggezonden. Dit verplichtte mij in diepe treurigheid te weeklagen over het opkomend geslacht en ernstig te smeken, „dat heerlijkheid weer in ons land mocht wonen” en dat Hij tot ons weer wilde keren met een vertrokken heerlijkheid.

Terwijl ik in deze staat van zwaarmoedigheid verkeerde, kwam ik in de gelegenheid Mr. **James Renwick** te horen prediken, die een woord richtte tot de treurigen in Sion, die ellendig waren daar de wegen Sions treurden, omdat er niemand was, die evenals voorheen haar wegen bewandelde om te gaan tot haar plechtige vergaderingen. Hij verzocht dezulken moed te houden, want Christus zou Sion weer vertroosten en tot deze landen wederkeren in spijt van alle tegenstand. Hij haalde vele bewijsredenen en gronden van hoop aan, dat Hij weer wilde terugkeren met een, nu weggenomen heerlijkheid.

Maar ik, in de geest verslagen zijnde wierp in mijzelf vele tegenwerpingen op tegen zijn gronden van hoop en zo zette ik mijzelf weer vast in mijn treurig ongelooft. Ten laatste haalde hij dit tot onze bemoediging aan, dat God het aan eerlijke predikanten en Christenen op het schavot in het hart had gegeven en in het doodsuur door een onweerstandelijke uitlating van zijn Geest had bekend gemaakt, dat Hij zeker zoude terugkeren met de evangeliebediening in overvloed en zuiverheid, zodat hij betreffende dit gedeelte van Sion moest zeggen: „Hier is Mijn rust en hier beger ik te wonen”.

Tengevolge van deze tijdingen van grote vreugde verdween mijn moedeloosheid, want ik geloofde vast dat de verborgenheden des Heeren zijn met degenen, die Hem vrezen en dat God nooit zou dulden, „dat de verwachting der nooddriftigen zou vergaan”, bijzonder ziende, dat Hij hen deze hoop gaf in het stervensuur, ten tijde wanneer zij met vreugde en vrede in het geloof waren vervuld en enige van hen als vorsten tot zijn troon gingen en een ruime toegang kregen.

Nu zij Zijn Naam geprezen Die mijn vrees verbande en mij sinds die tijd heeft laten zien, dat Jeruzalem een geruste woning is en dat bijna veertig jaren aaneen in ons land zodat er geen van Sions vijanden waren om ons te verschrikken. De Heere heeft onze gevangenschap als stromen uit het Zuiden doen wenden en toen dat gebeurde waren wij als degenen die droomden. Hij vervulde onze mond met gezangen, onze harten met vreugde. De Heere heeft de koorden der goddelozen verbroken.

Ter Zijn eer moet ik zeggen, dat eer de vrijheid kwam. Hij op een wonderbaarlijke wijze de Geest des gebeds over ons uitgoot en zo onze harten voorbereidde en Zijn oor neigde om te horen. Na deze verhooring zowel als toen ter tijd ben ik ten volle overtuigd, dat Hij het huis Jacobs in zijn treurigste omstandigheden nooit heeft geboden: „Zoek Mijn aangezicht te vergeefs” en dat het goed, ja best voor ons is ons ten allen tijde dicht bij God te houden.

Enige tijd na mijn eerste gelukkige uitgang uit mijn bovenaangehaalde treurigheid bemerkte ik, dat de wolken wederkeerden na de regen en dat mijn ziel omgeven en bezet was met dikke duisternis. Hoewel ik niet ophield een diepe indruk te hebben van

mijn verloren staat in de natuur en dat ik mijzelf niet kon helpen daar ik mijzelf had verdorven en ik overtuigd was, dat er een geneesmiddel beschikt was en dat er geen andere naam was, door welken ik zalig kon worden, dan de naam van Jezus Christus; toch vreesde ik, dat ik nog nooit een zaligmakende ontdekking van de weg der zaligheid door een Middelaar had gehad en ik besloot dat Hij een onbekende Christus voor mij was. Dit maakte mijn ziel gedurende enige weken verslagen, tot dat ik op zekere tijd in het veld was om over de werken Gods te mediteren, waar het mij werd vergund de volmaaktheden Gods in ieder schepsel op te merken. Ik merkte op, dat ieder de wet zijns Scheppers had gehoorzaamd en nooit in het minst tegen de wil van Hem had gehandeld, Die hem door Zijn machtig woord een wezen had gegeven. Dit bracht mij tot de beschouwing hoe de mens tegen zijn Heere en Weldoener was opgestaan en spoedig ontdekte ik, dat hoewel God de mens recht gemaakt had hij echter vele vonden had gezocht zijn God onwaardig en dat hij het enige schepsel was, de duivels uitgezonderd, dat ongehoorzaam was geweest aan de heilige, rechtvaardige en goede geboden, waarop de verdorven staat van de gevallen mens en mijn eigen staat in het bijzonder meer ten volle voor mij opengelegd werd, dan ik het te voren kon begrijpen.

Maar plotseling scheen een heldere straal van verlossende liefde met kracht op mijn ziel, zodat ik met verbazing was vervuld over de ongelooflijke genegenheid Gods tot de gevallen mens, tot een onwaardig, ondankbaar en oproerig schepsel, wanneer Hij op de zelfden tijd had besloten zijn opstand niet alleen te vergeven, maar wilde dat alles doen door het zenden van Zijn enige Zoon, om een verzoening te zijn voor de zonden der uitverkorenen en dat terwijl Hij een weinig vroeger de gevallen engelen tot eeuwige ellende had verdoemd zonder het minste medelijden aan hen te betonen, hoewel zij van een edeler geslacht waren dan de mens, daar zij eerder waren geschapen. Dit alles vervulde mijn ziel met zulke hoge gedachten over de verlossende liefde en met een sterke verwondering over Gods volmaaktheden, hetwelk zo helder scheen in het aangezicht van de Heere Jezus Christus en in de weg van de herstelling des mensen uit zijn verloren staat, dat mijn mond werd vervuld met lof en mijn ziel met vreugde. Ik dacht, dat ik Hem nooit genoeg kon verheerlijken, Die boven al zegeningen en lof was verheven, waarop ik de hulp van de gehele schepping inriep om met mij in mijn welluidende zang in te stemmen. Ik roedigde hen uit met de woorden van de Psalmist uit de 148ste Psalm. "Looft Hem, gij zon en maan, looft Hem gij lichtende sterren, vuur, hagel, sneeuw, dampen en stormwind", en al dat Hij gemaakt heeft helpe mij om de lof te doen weerklinken van zulk een groot, goed, neerbuigend en getrouw God. Mijn lofzang geëindigd hebbende, besloot ik met gebed en daarna vervolgde ik mijn weg met blijdschap.

Maar plotseling viel de briesende leeuw mijn ziel aan. Op deze tijd was ik niet onbekend met zijn listen maar bekend met zijn lagen. Op een krachtige wijze beweerde hij aan mijn geest, dat ik nu geen recht gezicht van Christus had gehad. Daar ik ten volle overtuigd was, dat het een van zijn helse listen was om mij laag van mijn aandeel te doen denken, antwoordde ik de vijand met een heilige trots en met een luide stem: "Wat hebt je er, o vijand, op aan te merken?"

Waarop de verzoeker haastig hernam: „je vroeg nooit of je aandeel had aan die Verlosser op Wie je zo zeer roemt”.

Waarop ik antwoordde: "Helaas! dat is maar al te waar, hoewel je een leugenaar zijt geweest van de beginne, hierin spreekt je waarheid".

Hierop zag ik omhoog en riep tot God en smeekte Hem, dat Hij mij wilde doen weten, waarmee ik de vijand zou antwoorden. Onmiddellijk werd het op mijn geest gedrukt,

dat een God van oneindige goedheid, genade en trouw, mij nooit in Zijn volmaaktheden zou hebben laten verblijd zijn, daar Hij zo heerlijk was voorgesteld in het grote werk van des mensen verlossing indien ik er geen aandeel in had. Hierop zei ik de vijand, dat die God, Die mij had laten verblijd zijn over zijn verlossing niet wilde noch zou kunnen enig schepsel bedriegen en dat ik daarop zou vertrouwen.

De vijand beweerde toen, dat ik niet altijd in zulk een gemoedsgesteldheid zou verkeren.

Ik hernam dat ik daarvoor vreesde, maar dat ik er over zou weklagen. Ik deelde de verzoeker mee, dat hoewel ik na al de zonneshijn met winterstormen zou te kampen hebben, ik de wijze zeeman zou volgen, die in het winterseizoen in de haven blijft; maar wanneer er een gunstige bries kwam of een springtij van hemelse invloeden, ik gereed zou zijn de bewegingen des Geestes te koesteren en in het vervolg op God wilde wachten als op een God des oordeels en de God van mijn verlossing, Wiens verzoening mij nu in de hoogte had gesteld en mij op hoge plaatsen deed rijden. Waarop de vijand mij voor een tijd verliet en ik gedurende enige tijd met vreugde en vrede in het geloof was vervuld.

Enige tijd na de bovenvermelde oefening was ik aangetast door een ernstige uitwendige ongesteldheid en God ernstig gesmeekt hebbende mij er van te willen verlossen, deed ik de plechtige belofte dat mijn lof God niet langer zou doen wachten, noch stil zijn in Sion, dan Hij mij in deze bijzondere zaak wilde zijn, de Hoorder des gebeds. Zo verbond ik mijn ziel in de tegenwoordigheid Gods, een dag af te zonderen voor dankzegging indien Hij wilde nederdalen om mijn nederig verzoek in te willigen en dat de verzen 22, 23, 24 en 25 van de 22ste Psalm in het bijzonder een gedeelte van mijn gezang zouden uitmaken, namelijk: 'U die de Heere vreest, looft Hem ; al het zaad Jacobs verheerlijkt Hem en ontziet u voor Hem al u zaad Israëls, want Hij heeft niet veracht noch verfoeid de verdrukkingen des verdrukten noch Zijn aangezicht voor hem verborgen, maar Hij heeft gehoord als die tot Hem riep; van U zal mijn lof zijn in een grote gemeente; ik zal mijn geloften betalen in tegenwoordigheid dergenen die Hem vrezen.'

Dienovereenkomstig behaagde het de barmhartige God de stem van mijn smekingen op te merken en mijn moeite weg te nemen, waarop ik besloot de offerande van dankzeggingen aan God op te offeren en de Heere mijn geloften te betalen. Maar toen ik de dag had vastgesteld viel de grote tegenstander van God en mensen mij met zijn vurige pijlen aan om mij terug te houden de lof te betalen, welken ik mijn groten Verlosser schuldig was. Hij bracht bij, dat ik niet zo spoedig behoefde te loven, daar ik nog aan vele moeiten onderhevig was, bewerende dat het wijzer van mij zou zijn mijn dag van dankzegging uit te stellen, totdat al mijn gebreken waren weggenomen en dan kon ik één dag voor alles houden. Ik werd geholpen hierop te antwoorden, dat het oude Israel, toen het veilig door de Rode Zee was gekomen een gezang zong tot Hem, Die hen redde, terwijl zij wisten, dat zij pas de woestijn waren binnengetroden, waar hun vele smarten stonden te wachten en evenals zij wilde ook ik doen. Dientengevolge bracht ik een dag in eenzame lof door en bevond dat de God, die ik vereerde zeer goed was aan mijn ziel.

Na enige tijd bemerkte ik, dat er een wolk opkwam van welke ik zeggen kon als de profeet in een ander geval, dat zij eerst was als eens mans hand maar spoedig groter werd zodat zij de gehele hemel bedekte en de verfrissende en verlichtende stralen van de Zon der Gerechtigheid voor mij verborg. Ik moet zeggen, dat ik bang was de wolk

in te gaan en het was de grootste en langdurigste welke mij ooit in het huis van mijn pelgrimsreis voorgekomen is. De Heere bedekte Zichzelf met een dikke wolk en verborg Zijn woning in duisternis en hoewel ik kermde scheen Hij toch mijn gebeden buiten te sluiten.

Deze wolk duurde twee jaar en enige maanden. Het eerste jaar was mijn bittere klacht: „Hij heeft Zijn Aangezicht voor mij verborgen en het verontrust mij niet, want mijn plaag is boven mijn zuchten.”

Het tweede jaar was mijn treurzang: „Hij heeft zijn Aangezicht verborgen en ik ben verschrikt.” In het eerste jaar van mijn ellende waren Zijn pijlen vast in mij gedaald en Zijn hand was zwaar op mij. ‘Mijn wonden stonken en waren vervuild en daar was niets geheels in mijn vlees ; de pijlen des Almachtigen dronken mijn Geest uit; nacht en dag lag Zijn hand zwaar op mij zodat zelfs mijn sap was veranderd in zomerdroogte.” Wanneer ik soms zei „dat mijn leger wat van mijn klacht zou weg nemen, dan was ik zat van woelingen tot aan de dageraad,” en dan in de morgen was mijn geroep: “Wanneer zal het nacht zijn ?” en des nachts: “Wanneer zal het morgen zijn?” Dacht ik aan God zo maakte ik misbaar en ik overlegde in mijn hart waarmee ik mijn smart mocht verlichten. Ik gedacht de dagen vanouds, wanneer Hij mij door de woestijn leidde en de Geest des Heeren mij gelegenheid had gegeven te rusten, maar nu was ik gereed uit te roepen: “Zal dan de Heere in eeuwigheid verstoten en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten?” Ik was gereed te besluiten, dat al mensen leugenaars waren en al ondervindingen verbeelding en toch genegen uit te roepen : „Och, of ik ware gelijk in de vorige maanden, gelijk in de dagen toen God mij bewaarde, toen Hij Zijn lamp deed schijnen over mijn hoofd en ik bij Zijn licht de duisternis doorwandelde.” Maar nog was de Heelmeester die mijn ziel zou verlossen ver van mij en het scheen dat mijn gebroken beenderen nooit meer verblijd zouden worden. Hoewel ‘Hij Zijn aangezicht slechts een ogenblik verbergt en dat Zijn grimmigheid slechts een nacht duurt’, nochtans scheen de tijd van mijn treurige oefening de langste periode van mijn leven, want de morgen van gejuich scheen niet te zullen aankomen.

In het tweede jaar van mijn bezoeking kreeg ik de oorzaak van mijn ellende een weinig anders te bezien en moest ik uitroepen: „Hij heeft Zijn Aangezicht verborgen en ik ben verschrikt.”

In het eerste jaar van mijn oefening was het een groot gedeelte van mijn last, dat het mij nog niet genoeg drukte, dat de genade van mij was geweken ; maar nu moest ik erkennen, dat als Hij Zijn Aangezicht verborg, dit mijn ellende was en inderdaad was mijn ellende zo groot dat ik niet goed kon spreken. Onder al mijn terneerwerping had ik ook nog met de “briesende leeuw” te strijden, die er van houdt in troebel water te vissen. Hij kwam tot mij niet krachtige ingevingen dat ik niet zou eten, daar ik geen recht op voedsel had en als ik waagde het te nemen, zo verzekerde de vijand mij, zou Gods wraak met mijn bete neergaan, omdat ik het recht op de Goddelijke genade had verbeurd en daarom met geen enkele van Gods schepselen iets te maken had.

Hierop antwoordde ik, dat zelfs de goddebzen door de wet der schepping en door de toegevendheid der Voorzienigheid, recht hadden om te eten en te drinken. Zelfs een aards rechter had zoveel edelmoedigheid, dat hij een veroordeeld misdadiger toestond met water en brood gevoed te worden, tenminste tot de dag der executie en hoeveel meer medelijden zou God niet aan Zijn schepselen bewijzen, het werk Zijner handen, zelfs al lagen ze onder het vonnis der verdoemenis, zolang hij uitstel van het vonnis toestond of de uitvoering van het verschrikkelijk vonnis verschoof. Ik bracht bij, dat ik het burgerrecht had door de wetten des lands en er gebruik van behoorde te maken om

mijn leven te behouden hetwelk God had gegeven, ook daar ik een lid was van de maatschappij in welke de Voorzienigheid mij had geplaatst.

Echter, zo sterk waren de verzoeken van de sterke vijand, dat ik dikwijls vergat mijn brood te eten en het aan te raken en wanneer door de overreding van mijn vrouw, ik het soms nam, weerstond de vijand mij gewoonlijk op een hevige wijze, mij verzekerende dat de wraak Gods over mij was gekomen door hetgeen ik had genomen. Op deze wijze ging ik van dag tot dag met mijn gewone bezigheden door, gebroken en zeer terneer gedrukt terwijl mijn zwak lichaam nauwelijks in staat was langer te blijven bestaan. Toen beweerde de vijand, dat indien ik mijn geval aan een christelijke vriend vertelde, ik geen sterker bewijs van grove huichelarij kon geven dan voor te wenden dat ik kwam tot zielsoefening. In dit geval was ik inderdaad des duivels geheime secretaris tot mijn grote schade en des satans voordeel. Want had ik mijn ongeval geopenbaard aan een uitlegger, één uit duizend, dan zou de vijand met Gods bijstand spoediger overwonnen zijn geweest. Maar daar mijn wonden stonken, had mijn dwaasheid mij zo ver gebracht, dat ik mijn vrouw had bevolen niemand iets te laten weten van mijn ellende en beproevingen.

Hierna vervolgde de vijand mij zo hevig, dat hij op een geweldige wijze aan mijn ziel beweerde, dat God nog eens plotseling mij door een donderslag zou vernielen, hetwelk mijn ziel zo met vrees en moeite vervulde, dat ik ieder ogenblik om mij heen keek om de Goddelijke slag te ontvangen, vast verwachtende, dat hij komen zou. Vele nachten durfde ik niet te slapen uit vrees dat ik in het eeuwigdurende vuur zou ontwaken. In deze treurige ontsteltenis heb ik op mijn bed gehele nachten gebeden, dat God de gevreesde wraak wilde afwenden. "Uit de diepte riep ik tot Hem en de afgrond riep tot de afgrond bij het gedruis Uwer watergoten; al Uw baren en Uw golven zijn over mij heen gegaan." Hoewel ik Zijn goedheid niet hoorde in de morgen, nochtans was mijn gebed tot de God mijns levens, soms uitroepende: „Mijn Steenrots, waarom vergeet U mij ? Waarom ga ik in het zwart vanwege des vijands onderdrukkingen? Met een doodsteek in mijn beenderen honen mij mijn wederpartijders als de vijand tot mijn ziel zegt: Waar is uw God ?”

Op een andere tijd uitroepende: „Zend Uw licht en Uw waarheid, dat æ mij brengen tot de berg Uwer heiligheid en tot Uw woningen en dat ik inga tot Gods altaar, tot de God der blijdschap van mijn verheuging.” Soms zei ik : „Wat buigt gij u neder o mijn ziel en wat zijt gij onrustig in mij?” Maar evenwel durfde ik niet tot mijn verslagen ziel zeggen: „Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God.”

Terwijl ik op deze wijze in de gevreesde put was en in de modderige klei wegzank. behaagde het de vriendelijke God middelen te beschikken, dat Zijn verbanning weer tot Zijn huis mocht komen en kort daarna zei Hij: „Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, want Ik heb verzoening gevonden.” Mijn uitgang uit de put, waarin geen water was, geschiedde op de volgende wijze.

De raad van ouderlingen had onze predikant Mr. Crawlord aangewezen, de plaats te Kirkmichael te vervullen, die toen vacant was. Hij had ons te kennen gegeven, dat wij die dag geen preek moesten verwachten. Dientengevolge studeerde hij voor Kirkmichael, maar een werk der Voorzienigheid, dat op zaterdag voorviel verhinderde hem er heen te gaan, hetwelk oorzaak was, dat hij bericht deed zenden aan enige, die dicht bij zijn eigen kerk woonden, dat hij thuis zou prediken, daar hij volkomen verhinderd was naar Kirkmichael te gaan.

Op de Sabbat, te midden van mijn grote ellende, ging ik naar het huis Gods, want ik

bemide de plaats Zijner woning nog, „de plaats, waar Zijn eer woont.” Daar en op die dag zond Hij Zijn Woord, dat naderhand mijn ziel genas. De dominee zette zijn gewone wijze van doen terzijde en predikte over de tekst welken hij voor Kirkmichael had ingestudeerd, welke was deze uit de 42ste Psalm: „O, mijn ziel, wat buigt gij u neder, enz.” Ik dacht, dat toen hij de tekst las, hij met zijn oog mij er uitkoos en gedurig naar mij keek. In één woord, zijn gehele preek was gepast voor de verscheiden gedeelten van mijn langdurige en scherpe oefening, zodat ik mijzelf verbaasd afvroeg, wat van de Voorzienigheid te denken. In de overvloed van gedachten, die zich in mij vermenigvuldigden, beweerde de vijand, dat als de braar „niet met mijn kalf had geploegd, hij het raadsel niet zou hebben geraden” en drong mij op, dat mijn vrouw met de vrouw van de dominee over mijn ellende moest hebben gesproken en zij het haren man had verteld en dat hij daarom dit onderwerp met dat doel had gekozen. Daarom beweerde de vijand, dat ik een dwaas was als ik troost schepte uit iets, dat niet van God kwam maar slechts van een mens. Ik stelde uit om troost te scheppen totdat ik mijn vrouw ondervraagd had of zij mijn geval aan iemand had medegedeeld en van haar vernam ik dat zij het nooit had ontdekt.

Dit was van gevolg, dat ik des Maandags naar Mr. Crawford ging om hem te vragen hoe het kwam, dat hij die dag die tekst had gekozen. Hij antwoordde mij, dat hij God altijd om onderricht bad om uit te kiezen waarover hij zou prediken.

Daarna deed de Heere Zijn licht schijnen over in Woord en Voorzienigheid en zei als tot de armen gevangene: „Ga uit, vertoon uzelf.” Op die dag begon de Heere de koorden te verbreken, waarmee ik lange tijd gebonden was geweest.

Enige tijd later liet de Heere op een meer uitstekende wijze het licht over mijn ziel schijnen, op een tijd dat mijn vrouw aan de oever des doods verkeerde, waarvan zij op een wonderlijke wijze werd teruggebracht. „Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin; wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn.” Hoewel Hij lange tijd droefheid gaf had Hij nochtans medelijden tengevolge van de menigvuldigheid van Zijn tedere barmhartigheden en liet de vijand niet toe zich altijd over mij te verblijden.

Een weinig daarna stond de satan aan mijn rechterhand om mij te weerstaan en wierp mij al mijn zonden en de verzwarende omstandigheden daarvan voor, én de verdorvenheden mijns harten en verzocht mij door een sterk aangedrongen vraag of ik meende, dat indien ik rechtvaardig was, zulke zonden en genade samen konden wonen.

Hierop antwoordde ik terstond, dat dit naar mijn gedachten niet samen kon gaan, waardoor ik het gehele fundament omver haalde en in een ogenblik verwoestte wat in vele jaren was opgebouwd. Mijn ellende was zo groot, dat ik verplicht was het bed te houden, gekweld door de akelige gedachte, dat ik mijzelf had bedrogen. Zo onvernunftig was ik en als een beest voor Hem, dat ik in die duistere ure niet door het geloof kon leven. Het was inderdaad de ure en de macht der duisternis; ik was gekweld en ongeneigd, alles wat ik ondervonden had, bedrog te noemen. Zijn verzoeking was echter zo sterk, dat ik de bewijzen van Zijn gunst niet kon vinden. Dit alles maakte mij niet alleen bedlegerig maar stortte mij gedurende enige dagen in een koorts en toen viel de vijand hard op mij aan en verzekerde mij, dat hij voor altijd in mijn hart zou wonen of mij het gebruik van mijn zinnen zou beroven.

Ik vertelde aan mijn vrouw wat de vijand had bedreigd en verlangde, dat zij ten mijn behoeve tot God zou roepen, terwijl ik terzelfder tijd God zou smeken om Zijn verschijning in deze verlegenheid en om mijn boosaardige vijand teleur te stellen. Daarom ging zij uit tot gebed terwijl ik op mijn bed tot God riep, uit de diepte en

smeekte hartelijk dat het de satan niet zou worden toegestaan in mijn hart te wonen noch mijn hoofd te verwarren.

“Lieve Heere, zei ik, ruk mijn ziel niet weg met de zondaars, want ik kan niet denken over zulk een helse inwoner. O, Heere ik ben de Uwe, red U mij. Richt Uwen troon op in mijn hart en laat de vijand er geen toegang hebben. Ik heb de duivel laten varen en wil nooit weer gevangen zijn onder zijn wil. Hij houdt staande dat genade niet kan samenwonen met mijn verdorvenheid, maar U weet, dat mijn zonden mij tot een last zijn. „Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam der zonde en des doods?” O Heere ik verlang naar de overwinning en dat door het bloed des Lams; woon U daarom door de Geest der genade in mijn hart zodat de duivel er geen plaats kan vinden. En lieve Heere, laat de vijand mij niet van mijn verstand beroven, opdat Uw Naam door de goddelozen niet gelasterd worde en de onheiligen de godsdienst niet belachen en uitroepen: „Ziedaar een belijder; hij is geheel verbijsterd en al zijn godsdienst was niets anders dan een denkbeeld in zijn verstand.”

Door vele beweegredenen smeekte ik God, dat Hij de satan wilde schelden en pleitte er op, dat het Zijn eigene zaak was. Hierop zei de Heere, Die Jeruzalem verkiest: „Is niet deze een vuurbrand uit het vuur gerukt?” Hierop gaf Hij last mijn vuile klederen uit te trekken en mij wisselklederen aan te doen. zo werd de tegenstander tot zwijgen gebracht. Mijn vrouw kwam glimlachende binnen, daar zij er hoop voor had, dat de Heere haar gebed voor mij had verhoord. Ik was terstond genezen niet alleen naar de geest maar ook naar het lichaam. Mijn koorts werd bestraft zowel als de vijand en daarom stond ik op en kleedde mij aan, nadat ik enige dagen had gelegen zowel in ellende des lichaams als des geestes en op deze wijze kreeg ik op nieuw gelegenheid mijn Eben-Haëzer op te richten, erkennende dat de Heere tot hiertoe had geholpen.

Na enige tijd vervolgde de vijand mijn ziel wederom en bracht mij opnieuw onder de druk van mijn zonden en hield staande, dat ik niets was dan een huichelaar en dat het het beste voor mij was de weg van de godsdienst te verlaten, want hoe langer ik mijn belijdenis volhield te meer zou ik mijn ellende verzwaren. Op dit punt hield hij het meeste aan, maar daar ik overtuigd was, dat ik in mijn geest geen bedrog verkoos, verzekerde ik de vijand, dat ik de goede weg Gods kon noch wilde opgeven, want de Heere had mij altijd grote vriendelijkheid bewezen zolang ik bezig was geweest in zijn weg en dienst. Daarom kon ik de Heere niet zo dwaas en ondankbaar verlaten en Hem mijn rug toekeren, want ik had Zijn juk zacht en Zijn last licht bevonden en geen Van Zijn geboden was mij tot een last. Omdat ik overtuigd was, dat niemand zulk een goed Meester was, tot wie zou ik dan gaan, zo ik mijn rug toekeerde aan Hem „Die alleen de woorden des eeuwigen levens had.” Daarom was er niemand in de hemel of op de aarde, die ik buiten Hem tot een Heer of Meester verlangde. Ja, ik was verzekerd, wat voordeel de vijand nu of op een andere keer ook op mij behaalde, dit om mijn zonden was en wat kon ik nog verwachten als ik zo zeer zondigde in de weg Gods geheel te verlaten. Daarom verzekerde ik de vijand, dat ik in de weg Gods volstandig wilde voortgaan in de kracht van God de Heere en Zijn gerechtigheid zou vermelden, de Zijn alleen.

Enige dagen later ging ik te Kirkoswald aan het avondmaal. Des zaterdags als ik tot de tent kwam beweerde mijn tegenstander, dat al mijn euvelheden en hartsverdorvenheden op mijn voorhoofd waren geschreven en dat allen er naar keken. Hij bracht het zover, dat ik mij in haast nederzette en mijn aangezicht verborg. Toch stelde de Heere paal en perk aan zijn woede, tot dat de plechtigheid geëindigd was. Daarna kreeg ik op maandag gelegenheid naar Galston te gaan en op mijn terugkeer

deed mijn rusteloze vijand een andere aanval. Hij beweerde, dat ik de Zoon des groten Konings had gedood en dat ik Hem in Adam door het hart had gestoken en Hem sinds die tijd door vele dadelijke zonden doorboorde en Hij mij daarom onmiddellijk in de gevangenis zou slepen. Hierop zei ik tot hem; dat ik dan mijn toevlucht tot de vrijstad zou nemen.

Hij beweerde, dat hij mij zelfs daar zou vervolgen en mij van de hoornen des altaars zou aftrekken opdat ik zou sterven de dood eens moordenaars, die de Zoon des Konings had gedood. Daarop scheen hij mij bij de vrijstad te brengen waar de rechter toen was gezeten en eiste vonnis tegen mij. De vijand beriep zich op twee getuigen om te bewijzen dat ik schuldig was, namelijk de Rechter, Die was ingewijd in alles wat ik had gedaan en op mijn eigene consciëntie. Deze verschrikkelijke getuigen erkenden dadelijk, dat ik schuldig was, waarop de aanklager een spoedig vonnis eiste en dat het hem vergund mocht worden de veroordeelde naar de gevangenis te slepen. Dit deed mijn bevende ziel, in tranen uitbrekende, de grote Rechter smeken dat mij mocht worden toegestaan de gunsten van het Genadeverbond dat lang geleden gemaakt en krachtig in de Raad des Vredes goedgekeurd was, namelijk Deut. 4:42 „Hij, die zijn naaste onwetende doodslaat, die hij van gisteren en eergisteren niet haatte, dat hij in de vrijstad zal vluchten en leven.” Ik pleitte er op, dat het de rechtvaardigheid des Rechters was, dat Hij zelfs in het geval van Zijn eigen lieve Zoon, niet tegen Zijn eigen bestaande wet kon handelen, maar de wet zou verheerlijken en op deze wijze zou eren, hoe onwaardig de beschuldigde misdadiger ook was. Ik beriep mij op de grote Rechter en op de anderen getuige de consciëntie, of het niet in onwetendheid was geschied, dat ik des Konings Zoon had gedood, als ik Hem in Adam het hart doorstak en dat ik Hem in voorleden tijden niet had gehaat hoewel ik Hem dikwijls doorstoken had; dat het evenwel de smart van mijn ziel was en dat ik er door in droefheid was meer dan over een eerstgeborene. Ja de twee grote getuigen wisten dat de Zoon des Konings Die ik had doorstoken, dierbaar was aan mijn ziel. Tot Zijn bloed vlied ik om gereinigd te worden en het spreekt betere dingen dan het bloed van Abel. En hoewel ik heb gezondigd, ik heb een Voorspraak bij de Vader, Die de verzoening is voor mijn zonden. Het is de verdienende waardij van het bloed en de tussentreding van het geslachte Lam, waarop ik vertrouw; bij de hoornen van dit altaar wil ik leven en sterven. Daarom, o rechtvaardige Rechter, voor Wien ik sta, mocht ik volkomen worden gerechtvaardigd van alles waarvan de vijand mij heeft beschuldigd en waarvan ik mij zelf ook beschuldig. De Heere, Die Jeruzalem verkiest, schelde de satan, zende hem naar zijn plaats en sta hem niet meer toe mij te vervolgen.

Daarop sprak de genadige Rechter, goedgunstig op mij nederziende in het aangezicht van zijn Gezalfde, het vrijsprekend woord: „Zoon, zijt welgemoed; uw zonden zijn u vergeven.” Hetwelk teweeg bracht dat ik uitging van zijn troon, mij verbazende over de genade van de Rechter en over de tedere ingewanden van de eeuwige Zoon. Dus gaf de God des Vredes de satan weder gedurende enige tijd onder mijn voeten en maakte dat ik mijn weg met blijdschap bewandelde, terwijl mijn ziel met vreugde en vrede in het geloof was vervuld, omdat ik de nieuwe naam en de witte keursteen had ontvangen, welken niemand kent, dan die hem ontvangt, daar vreemdelingen zich niet met deze vreugde bemoeien.

Enige tijd hierna, onze prediker niet in staat zijnde te prediken, ging ik 's Zondags naar Gówan om Mr. Stewart te horen. Toen hij zijn voormiddagpreek sloot, stond de satan aan mijn rechterhand om mij te weerstaan en beschuldigde mij wegens mijn vuile kleding terwijl hij al mijn zonden en hartsverdorvenheden mij in haar zondigheid voorstelde. Tussen de preken trok ik mij terug in het veld om na te denken over een

tekst uit de Heilige Schrift, die voor mijn aandacht kwam en op mijn geval toepasselijk was. De woorden waren deze uit 1 Joh, 1 : 8 "Indien wij zeggen dat wij geen zonden hebben, zo verleiden wij ons zelf; maar zo wij onze zonden belijden, God is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve en ons reinige van al ongerechtigheid." Waar ik opmerkte, dat het met Gods rechtvaardigheid en getrouwheid niet bestaanbaar was Zijn volk hun schuld niet te vergeven en dat Hij door deze Zijn eigenschappen genoodzaakt was het te doen. Dat het voor Zijn getrouwheid aangenaam was, bleek duidelijk uit Zijn belofte in de Spreuken : „Hij die zijn zonden belijdt en laat zal barmhartigheid verkrijgen.” Als ook uit Jeremia, wat ook in de Zendbrief aan de Hebreëen aangehaald wordt: „Want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn en hun overtredingen zal ik geenszins meer gedenken. ” Daarom Hij is getrouw, Die het heeft beloofd en Die het ook doen zal, want Zijn Woord is dat eens Konings, die getrouw blijft en Zichzelf niet verloochenen kan.

Ook zei ik, dat de rechtvaardigheid in het heilige Wezen Gods zich had verbonden de zonden van Zijn behoeftig volk te vergeven. Toen de mens zichzelf had verwoest en zich niet meer kon helpen, behaagde het de beledigde God hulp te verleen aan Zijn lieve Zoon, Die machtig was te verlossen. Hem wees Hij aan en Hem nam Hij aan als der uitverkorenen Borg en legde al hun ongerechtigheden op Hem, zodat het Jehovah behaagde Hem te staan in de plaats der uitverkorenen; "om hun overtredingen werd Hij verwond" en „legde zijn leven af als een rantsoen voor velen.” Daarom ziende, dat de schuld reeds door de Borg was betaald, kon God rechtvaardig de uitverkorenen vrij laten uitgaan en geen dubbele betaling eisen, zodat de rechtvaardigheid zelve nu uitriep ten aanzien van de uitverkorenen zondaar: "Ik wil niet dat deze in het verderf nederdale; ik heb verzoening voor hem gevonden."

Daarop besloot ik, dat hoewel ik uitermate schuldig was, God nochtans rechtvaardig en getrouw was Zijn volk hun schulden te vergeven.

Daarop beweerde de vijand heftig, dat Hij getrouw was in het vergeven der zonden, maar dat het slechts de zonden van Zijn volk waren en hij verlangde van mij enige bewijzen uit de Heilige Schrift te vinden, dat ik er een van was.

Ik stemde toe, dat het waar was, dat Hij alleen de zonden Zijns volks zou vergeven en trachtte mijn tekenen van genade te lezen, maar helaas! de vijand had mij in de val en de wolk waaronder ik zat was zo groot, dat ik mijn bewijzen niet kon lezen.

Toch vertelde ik de vijand dat ik van één teken zeker was, waaraan ik (ik zou vasthouden, namelijk dat ik de broeders lief had, ja allen die Gods beeld droegen. Maar hierop beweerde hij, dat één zwaluw geen zomer maakte en dat een enkel bewijs geen teken van een waar christen was, hetwelk mij zo in de war bracht, dat de vijand zegevierde en gedurende drie weken mijn geloof en hoop vertrad en ik twijfelde er niet aan of hij zou mij voor eeuwig scheiden van de liefde Gods, die daar is in Christus Jezus.

De vijand bleef mijn ziel vervolgen en deed mij in de duisternis wonen als iemand die voor lange tijd was dood geweest. Hierop besloot ik, dat ik des duivels geheimen niet langer verborgen zou houden, maar mijn toestand aan enige van Gods dienstknechten zou openbaren of ik zo gelukkig mocht zijn een uitlegger te vinden, een uit duizend, die de mens zijn oprechtheid kon aantonen. Tot mijn eigen leraar kon ik niet gaan, want op die tijd was hij voor zichzelf in grote bekommernis. Daarom ging ik naar Mr. Stewart en opende mijn toestand voor hem, maar ik vond geen verlichting, want de Trooster Die alleen mijn ziel zou en kon oprichten, hield zich nog ver van mij.

Nadat ik mijn afscheid van Mr. Stewart genomen had, viel de satan mij aan, juist toen ik er wegging en verzekerde mij, dat ik de laagste huichelarij bedreef door aan Mr.

Stewart te vertellen, dat ik in ellende zat, terwijl er niets van waar was en vervolgde mij er mee, dat ik niet alleen de mensen had gelogen, maar ook de Heilige Geest, welke nieuw beschuldiging mijn ziel grotelijks beroerde.

Dit viel op Donderdag voor en werd ik tot de volgende sabbat zwaar geslingerd, wanneer vroeg in de morgen, bewijzen van mijn aandeel aan de genade Gods, uit de Heilige Schrift zoetelijk en met grote kracht in mijn ziel vloeiden uit de hoogte.

Toen vertelde ik de vijand, dat ik nu mijn bewijzen lezen kon en dat ik met God in een verbond stond, waarvan God Zelf getuige was geweest op Craigdowhill. Ja ik zei hem, dat ik tot de vrijstad was gevlucht en vergiffenis had verkregen dicht bij Maybole, als ik ging van Galston naar Kirkoswald. Ik voegde daar aan toe, als een verder bewijs, dat ik het volks Gods achtte als de voortreffelijksten der aarde en kon zeggen: "Heere, bemin ik niet, die U beminnen, en haat ik hen niet, die tegen U opstaan? Ja, ik bemin de plaats Van Zijn woning, de plaats waar Zijn eer woont."

Ook ben ik gevoelig over mijn lichaam der zonde en des doods en beschouw het als mijn grootste last en reikhals er naar om er van verlost te worden en kan zeggen, dat wat bederf er ook in mij zij, ik geen twist heb met Zijn voortreffelijke wet, maar ze beschouw als heilig, rechtvaardig en goed en dat ik daarom kan zeggen: „Hoe lief heb ik Uw wet; zij is mijn betrachting de gansen dag” en dezelve blijft eeuwig bij mij. Ja, de verheerlijkte Christus is dierbaar aan mijn ziel, zoals Hij dat is aan hen die geloven. Nadat de vijand mij bezig vond mijn bewijzen te lezen en zag, dat God door Zijn Geest mij de genade had laten zien, die mij uit vrije ontferming was geschonken, week de satan voor enige tijd van mij en God vervulde mijn ziel met vreugde en vrede in het geloof.

Enige tijd hierna gaf de tegenstander mij een nieuwe strijd en zei mij, dat ik een grote dwaas was om het mijzelf lastig te maken om de Godsdienst, ziende dat er geen wezen in was. Hierop begaf ik mij in gebed en smeekte God dat Hij mij wilde onderwijzen hoe de vijand te beantwoorden, waarop ik hem de volgende vragen voorstelde:

1ste. zo er geen wezenlijkheid in de Godsvrees was, hoe het dan kwam. dat genadeloze zondaars, wanneer zij moesten sterven en wanneer de mensen gewoonlijk het ernstigste zijn, zo zeer verlangden godvruchtig te zijn en de dood des rechtvaardigen te sterven.

2de. Als er geen wezen in de Godsvrees was, waardoor het dan kwam, dat sommigen, die ongodsdienstig waren, zulk een wonderbaarlijke verandering in zich gewrocht zagen, dat zij niet enkel godsdienstig werden, maar dit door hun gehele leven volhielden, niettegenstaande grote verdrukking en vervolging om de Godsvrucht wil?

4de. Als er geen wezenlijkheid in de Godsvrucht was, hoe het dan kwam, dat de Godsdienstige zoveel voorkrijgt, zowel in het aardse als in het geestelijke, door dezelfde bedeling, waardoor de goddelozen grote schade krijgen?

4de. Indien er niets wezenlijks in de Godsvrucht was, hoe kan het dan gebeuren, dat de oordelen gedreigd in Gods Woord tegen de goddelozen dikwijls zulk een volkomen vervulling hebben.

5de. zo er geen wezenlijkheid in de Godsvrucht was, hoe het dan kwam, dat de Godvruchtigen zo door God bemoedigd worden in de weg van hun Godsvrucht en zoveel weldaden ontvangen van de God, Die zij dienen en vele er van als een verhooring des gebeds.

6de. Indien de Godsvrucht niets wezenlijks bevat, hoe kan God dan zo vele wonderen doen tot heil en verdediging van de Godsvrucht en Godvrezende personen.

Deze vragen voorgesteld hebbende, schold de Heere de Satan en heeft nooit meer toegestaan, dat hij mij op deze wijze lastig viel. Dus kan ik zeggen, dat God nooit

toegelaten heeft dat ik bovenmate werd verzocht, maar heeft tot hertoe altijd met de verzoeking de uitkomst gegeven en heeft mij in al mijn ellende met Zijn eeuwige armen ondersteund en is een tegenwoordige hulp in moeilijkheden geweest, zodat ik van harte erkennen wil, dat Hij mijn Rotssteen is en in Hem geen onrecht is.

2. Opmerkelijke Voorzienigheden en gebedsverhoringen.

Nu zal ik overgaan tot de tweede zaak, waarvan ik heb beloofd, u een beschrijving te geven namelijk de wonderlijke voorzienigheden en gebedsverhoringen. Ik zal deze twee zaken bij elkaar voegen, omdat zij in hun uitkomst dikwijls met elkaar waren verbonden.

Het eerste, wat ik zal medelen is, wat mij te Bothwell wedervoer. Ik ben er niet beschaamd over om te bekennen, dat ik daar was en verklaar, dat het geen geest van opstand was, tegen de toen regerend vorst en het gouvernement, dat mij daar heenvoerde, zoals door velen op een lasterlijke wijze van die vergadering en van dat bondgenootschap bericht wordt gegeven. Dat wat ons bewoog ons samen te verenige, ja, om in de wapenen te verschijnen, was de noodzakelijke verdediging van ons leven, vrijheid en godsdienst, want het is wel bekend hoe de vijanden van God en van onze heilige religie, Gods volk opaten als brood en Zijn Naam niet aanriepen. En waar zij ook vonden eerlijke predikers of gewone christenen, zij doorschoten ze; verbanden ze of wierpen ze in de gevangenis, om geen andere reden, dan dat wij de Verbondsgod onzer vaders dienden, in overeenstemming met onze consciëntie en in een weg, welken wij oordeelden dat God ons had aangewezen. Wij verdroegen geduldig de vernieling onzer goederen, maar ook zocht de vijand te heersen over onze consciëntie, het welk wij niet konden toelaten, zonder ons Gods ongenoege op de hals te halen.

Ik beken, dat velen onzer niet konden worden gesticht, door een troep mannen ons door de roomse geestelijken opgedrongen en het is welbekend hoe schandelijk en onzedelijk het merendeel van hen was. En nu omdat wij geen deel wensten te hebben met mensen, die een schande voor de christelijke godsdienst waren, werden wij als patrijzen op de bergen nagejaagd en aan de woede van de bloeddorstige soldaten blootgesteld, van welke wij ondervonden, dat hun teerste gevoelens wreedheid waren. Wanneer wij ons over onze grieven beklaagden bij degenen, die met macht waren bekleed, in de meest eerlijken, nederigen en wettigen weg, dan werden wij te meer gekweld en verdrukt en als onze vervolgers er lust in hadden aan de wereld te tonen, dat zij geheel van menselijkheid zowel als van godsdienst ontbloot waren, maakten zij wetten tegen onze grieven, die voor hen lagen. Dit alles beschouwd, is het geen wonder, dat wij ons samen verenigden voor onze algemene veiligheid. Onze gezamenlijke vereniging was gebouwd op dezelfde beginselen, waardoor onze gelukkige revolutie later werd teweeg gebracht, namelijk de bevrijding van ons zelf en ons nageslacht van het pausdom, slavernij en willekeur.

U aangetoond hebbende, wat ons te Bothwell bewoog de wapenen op te vatten, zal ik u nu medelen iets van de Voorzienigheid, die ik daar heb ervaren.

Terwijl wij voor het gevecht te Hamilton lagen, bemerkte ik, dat al mijn bekenden en anderen zich voorzagen van helmen en borstwapenen en van alles wat hun ten dage des strijds tot hun beveiliging kon dienen. Daar ik geen geld had, om deze zaken aan te schaffen, zoals anderen, zo zag ik omhoog tot God *en nam Hem tot een bedekking des hoofds ten dage des strijds*, zoals Hij voor David vanouds was geweest, want ik merkte op, dat welke wapenen zij ook voor hun veiligheid bereidden, er nochtans mogelijkheid bestond, dat zij gedood zouden worden. Ik vertelde de groten God nederig, dat ik mij in de dag des strijds geheel op Hem zou verlaten, als mijn enigste bedekking. Bijgevolg toen ons leger voor de vijand vluchtte en allen de weg namen, die zij het meest geschikt voor hun redding achtten, reed ik niet met de overigen door Hamilton, maar ging om de stad heen, en door een nauw dal gegaan zijnde, toen ik aan de andere zijde was gekomen, bemerkte ik een troep van de vijand juist onder mij en op dezelfde weg waarlangs ik noodzakelijk moest passeren. Ik kon niet terugkeren

zonder hen te wapen te roepen en daarom reed ik door.

Mijn kameraad reed juist voor mij, met zijn helm en andere wapenstukken, die hij voor zijn veiligheid had genomen. Ik zag, dat hij ontstelde en dat hij door slaafse vrees niet goed op zijn paard kon zitten, waarop ik hem toefluisterde rustig door te gaan en ik ging hem voor met mijn karabijn over de arm en het uitgetrokken zwaard in de hand. De vijanden kwamen zo dicht bij de weg en allen gewapend, dat ik hen niet kon voorbij rijden zonder hun klederen te raken, waarop de bevelhebber op een dreigende wijze het wachtwoord vroeg. Ik was vast besloten niet te spreken, wat zij mij hieromtrent ook zouden vragen, daar ik hun wachtwoord niet wist en dacht, dat het hen nog n er zou verbitteren, als ik hen iets zeide, dat hun wachtwoord niet was. Toen ik niets zei maar doorreed, geheel vertrouwende op God, *Die ik ten dage des strijds tot mijn bedekking had gekozen*, kwam ik hen zonder overlast voorbij.

Toen mijn kameraad nabij hen kwam, hoorde ik de officier vragen: "Het wachtwoord, hond". Daarop antwoordde hij door vrees een woord, dat hun wachtwoord niet was, hetwelk de bevelhebber zo woedend maakte, dat hij hem met zijn breed zwaard op het hoofd sloeg, het welk in tweeën brak tengevolge van de helm, die mijn kameraad droeg. Dit maakte de commandant razend, zodat hij enige van Zijn mannen last gaf te vuren, hetwelk zij ook deden en hem op die plaats doodden.

Ik ging door zonder de minste haast of ontsteltenis, terwijl zij mij in het minst geen overlast aandeden. Toen ik hen pas voorbij was, zag ik kolonel Burns in zijn bloed liggen, die zij een ogenblik tevoren hadden dood geschoten, zodat ik moest erkennen, *dat de Heere mijn beveiliging was en de bedekking mijns hoofds ten dage des strijds*. Hij verborg mij als in het holle van Zijn hand en bond op zo'n opmerkelijke wijze het overblijfsel der grimmigheden van de vijand in. Zo was het koord gebroken en „ik ontkwam als een vogel uit de strik des vogelvangers". Mijn zekere en afdoende hulp was in Jehovah's Naam Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Van die tijd af tot onze gelukkige *Omwenteling in 1689* was ik genoodzaakt mij, gedurende de tijd van negen jaren, zoveel mogelijk te verbergen en terug te trekken van de woede des vijands. Daar ik de wraak des vijands kende en daar ik vreesde, dat zo ik door hen werd gevangen genomen ik door mijn zwakheid tot enige zondigen eed verzocht zou worden of aan de grootste martelingen blootgesteld zou zijn, zo zonderde ik een tijd voor gebed af en pleitte met God, dat Hij aan mij op een heerlijke wijze wilde waarmaken, wat Hij had beloofd te zullen doen voor Zijn kerk en volk in dagen van hevige vervolging. Ik vroeg of Hij bijzonder aan mij wilde vervullen Zijn belofte welke wij vinden in Openb. 3: 10. "Omdat gij het Woord Mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zo zal Ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal om te verzoeken, die op de aarde wonen". Ik pleitte om de bevestiging hiervan en ik moet erkennen, dat Hij gedacht aan het Woord, op hetwelk Hij mij had doen hopen en redde mij wonderbaar van de vijand zoals u in het vervolg van dit schrijven zult bemerken.

Korte tijd hierna was een afdeling van de vijand bij Dailly ingekwartierd, waarvan vijf man bij mijn vader te Camregan. Als zij tot het huis van mijn vader kwamen, werd hun meegedeeld, dat ik die morgen thuis zou komen. Want er waren vele verklikkers op het platteland, die zichzelf verkochten om onschuldig bloed te verraden en dat om een stukje brood. Zij hadden aan de soldaten verteld, wat soort man ik was, welke klederen ik droeg en welk hoofdhaar ik had; het was juist op de tijd, dat ik uit mijn schuilplaats kwam om thuis enige verversing te nemen. Ik zat nog niet en was nog niet besloten te gaan zitten, toen mijn zuster en ik een groot gedruis bij de deur hoorden.

Wij liepen er heen om te zien wat er aan de hand was en zagen drie van de vijf dragonders, die vroegen of ik de huisbaas was of dat ik tot de familie behoorde?

Ik antwoordde dat ik niet het hoofd van de familie was maar een lid ervan. Ik verwachtte, dat de volgende vraag zou zijn of ik de zoon was, maar de Heere belette het hun, tot zijn wijze doeleinden met mij en tot mijn redding.

Zij zeiden, dat zij bij ons moesten worden ingekwartierd en stegen af terwijl zij zeer woedend waren. De Heere bestuurde het zo, dat mijn zuster noch ik in het minst bang voor hen waren. Ik sprak hen op een beleefde wijze aan en zei hun, dat zij kalm en gerust zijn moesten en zij voor zichzelf en hun paarden in overvloed konden krijgen. Ik bood hen stro, hooi en haver aan voor hun paarden en ging met hen in de tuin en gaf hun ieder een bundel van hetgeen zij begeerden, terwijl ik er ook een voor mijzelf klaar maakte. Ik liet hen hun bundels eerst opnemen en naar de stal terugkeren en ik zou dadelijk volgen. Toen zij de stal binnen traden, ging ik terug en sprong over de tuinsloot en ontkwam hun zo. Naderhand waren zij zeer boos over de teleurstelling en toen zij mijn vader ontmoetten, dreigden zij hem te zullen ruïneren, daar hij zulk een persoon als ik was, in zijn huis toeliet. Maar mijn vader keerde het blaadje om en dreigde hen, dat hij hun commandant zou vertellen, dat zij mij hadden laten ontsnappen terwijl zij mij in hun macht hadden, waarop zij zich stil hielden. En de Heere bewaarde mij in die ure der verzoeking zoals ik Hem had gesmeekt en Hij mij had doen hopen.

Daar er enige dragonders bij mijn vader waren ingekwartierd, lag ik dag en nacht op een naburige heuvel op de uitkijk, terwijl mijn spijs mij als gewoonlijk werd toegezonden. Het gebeurde eens, dat de verschillende troepen, die te Qirvan en Dailly lagen, allen op een bijeenkomst waren, waarop zij, die bij mijn vader in kwartier lagen, weg gingen, om de anderen te Oirvan te ontmoeten. Toen ik zag, dat zij weggingen kwam ik de heuvel af, waar ik gewoon was te schuilen en kwam met het doel enige verversingen te nemen. Terwijl ik ze gebruikte, kwam mijn vader binnen en zei mij, dat hij enige dragonders in groten haast terug zag komen en dat zij vlak bij waren en verlangde, dat ik vluchten zou om mijn leven te redden en hij zou hen in het voorhuis ophouden totdat ik mij in de tuin had verborgen. Ik zei, dat ik aan de andere zijde van de tuin in een braambessenstruik zou gaan liggen totdat hij ze weder had doen vertrekken en wanneer ze weg zouden zijn, zou hij het mij berichten en zou ik weer weggaan.

Bijgevolg ging ik naar buiten en verborg mij in de struik, terwijl mijn vader hen hielp hun kleding af te doen, want liet waren de dragonders, die gewoonlijk bij hem bleven en niet spoed waren teruggezonden. Eer zij in huis gingen, wilden zij eerst hun paarden van gras voorzien en niet tegenstaande mijn vader alles deed om het hun te verhinderen, wilden zij hun paarden die nacht bij het gras brengen, ter plaatse waar ik lag. Hierop een van de dragonders, de braambessen ziende, kwam naderbij om er van te eten en wel van dezelfde struik aan welks voet ik lag. Mijn vader, hem ziende bij de struik waar ik was, riep tot hem, dat hij zichzelf zou vergiftigen, want nu in het najaar waren deze bessen vol wormen en hij verlangde hem een bes te brengen, teneinde hem bij de struik vandaan te krijgen en hij zou hem er een worm in tonen. De dragonder ging bij gevolg naar hem toe en bracht hem een bes, welke mijn vader opende en liet hem zien, dat er een worm in zat, het welk veel voorkomt in die tijd van het jaar. Dus liet hij zich bepraten in huis te gaan met de rest om met hen zijn maaltijd te nemen.

Zodra zij waren gezeten, kwam mijn vader naar buiten alsof hij er voor te zorgen had, dat de paarden niet bij het koren zouden komen. Hij zei mij, dat zij waren gezeten, waarop ik mij tot mijn gewone schuilplaats op de heuvelen begaf.

Hierin was het weer klaarblijkelijk, *dat ik was gezeten in de schuilplaats des Allerhoogsten en vernachtte in de schaduw des Almachtigen*, wanneer, mijn vijand zo nabij was en mij niet ontdekte. Ik mag zeggen, dat het op de berg des Heeren was voorzien en mag de naam van die struik noemen *Jehovah Jireh*, want *daar heeft Hij het voorzien*, om mij te beschermen. Want niet alleen *bedekte Hij mijn hoofd ten dage des strijds* maar nu weer in zulk een groot gevaar, besloot Hij mij niet in des vijands hand.

Enige tijd hierna in een gehuwde staat getreden zijnde, had mijn vader een geheime schuilplaats gemaakt in zijn hooiberg, waar ik een gehele winter bij nacht verbleef en ook een gedeelte van de zaaitijd in welke tijden mijn vrouw niet bij mij was. Soms kwam een vriend, die in gelijke omstandigheden als ik verkeerde en bleef een nacht bij mij, want er was ruimte onder de berg voor twee. Dit was mijn geheime kamer gedurende de bovengenoemde tijd en tevens een koude, niettegenstaande al het hooi rondom ons.

Op een morgen toen mijn vrouw bij mij was, stond zij op en ging uit de kleine opening die onze uitgang was en zij zette de bundel hooi, die als deur dienst deed, er weer in. Terwijl zij in de tuin stond bemerkte zij plotseling vier man vlak bij haar, zij stapte terug en bukte zich alsof zij hooi wilde halen en toen fluisterde zij mij toe, dat ik mij stil moest houden want zij zag enige van de vijand. Enige ogenblikken later raakte een van hen haren rug met de zijde van zijn zwaard en zeide, dat zij hun gevangene was, waarop zij mijn vrouw en "mijn zuster naar de gevangenis brachten, terwijl er geen andere reden tegen haar werd aangevoerd, dan dat zij de geestelijke niet wilden horen, waartoe zij geen vrijheid in haar consciëntie hadden, overwegende dat zij niet binnen kwamen door de deur, maar waren blinde leidlieden ons opgedrongen door de prelaten, terwijl zij, bovendien voor het grootste gedeelte zeer onzedelijk waren. Om deze reden werden zij naar Maybole gebracht en in de gevangenis gezet, waar zij enige dagen lagen totdat sommige van haar vrienden ze er bij nacht uit wisten te krijgen.

Wat betreft de vier mannen, die haar gevangen namen, drie er van kwamen enige tijd later bij mijn vrouw aan de deur als gewone bedelaars en de vrouw van de vierde man eveneens, in de tijd dat wij beleefden te zien Jeruzalem als een geruste woning en wij onze vervolgers in moeilijkheden zagen terwijl wij van alles overvloedig waren voorzien en aldus bekwaam en bovendien bereid om onze vijanden te voeden. Hier wil ik tevens opmerken de goedheid Gods, die deze mannen niet toeliet op te merken dat mijn vrouw uit de hooiberg kwam, want hadden zij het gezien, dan was ik, óf gegrepen, óf ik zou genoodzaakt zijn geweest, hun bloed te vergieten, waarin ik geen lust had.

Enige tijd later had de goede voorzienigheid Gods er voor gezorgd dat mijn vrouw een kind te zogen kreeg te Craigdarroch, Ferguson in Nunhsdale, waar zij bleef tot de revolutie, en hierdoor opende de Heere een deur voor mijn veiligheid en rust, want ik werd daar wel onderhouden hoewel ik in het huis werd verborgen gehouden, terwijl niemand wist, dat ik daar was dan de goede dame en mijn vrouw. Zo gevaarlijk waren die tijden, dat er geen vriendelijkheid kon worden betoond aan iemand in mijn omstandigheden, zonder de familie die het deed in gevaar te brengen in geval het werd ontdekt. Zo verwoed waren de geestelijken tegen hen, die niet wilden toegeven aan de inzettingen van mensen.

Mijn vrouw, daar dan heengegaan zijnde als min, verliet ik enige maanden later Cardek, om mijn vrouw te ontmoeten. Maar daar ik de weg niet kende, nam ik een

jongen aan, die in die streek bekend was, als mijn gids. Wij gingen dan opreis, maar durfden de gewonen weg niet te houden uit vrees voor de vijand. Het was toen als in de dagen van Jël „toen de wegen ophielden en die op paden wandelden gingen kromme wegen”. Daar wij dus verplicht waren door de bergen te gaan, werden wij overvallen door een zware mist zo dat wij „als in de woestijn dwaalden, in een weg der wildernis” en wisten niet waar wij gingen. Ik vertelde mijn gids, dat wij zeker aan het dwalen waren en daarom wilde ik mij neerzetten en bidden, zoals ik gewoonlijk deed en doe in zulke gevallen.

Eer ik bad zong ik enige verzen uit de D7de Psalm, *van de verlost des Heeren, die dwaalden in een weg der wildernis en die door Hem werden gebracht tot een stad ter woning*. Na enige verzen te hebben gezongen, ging ik in het gebed en raakte zo onder het gevoel van Sions smarten, dat ik vergat God te vragen de mist weg te nemen en ons te leiden in een rechte weg. Ik beschouwde de kerk van de heerlijke Christus in dit land als te zijn gelijk schapen zonder een getrouwe herder en uit een gedreven op de bergen in een donkeren en bewolkten dag. Onze keraars, die hun hart zetten op de kudde van Christus, daarvan waren velen verbannen, anderen gedood en de rest waagde het niet zich te laten zien. Dit alles deed mij mijn harp aan de wilgen hangen, wanneer ik gedacht aan de kinderen Edoms, die daar zeiden : „Ontbloot ze, ontbloot ze tot haar fundament toe”. Ik werd zeer uitgebreid beide in mijn zuchten en smeken voor Sion, dat nu was verdrukt en niet vertroost en ik werd geholpen om te worstelen met Sions God, dat nu van al zonen, die Sion had voortgebracht, sommigen waren ingesloten, enige verlaten en anderen begerig om Sion bij de hand te vatten, dat daarom de Heere zelf Sion wilde bouwen en Zich wilde wenden tot het gebed desgenen, die gans ontbloot is, en niet wilde versmaden hunlieder gebed. Eer ik had geëindigd, had de Heere de mist weggenomen, zodat wij zagen, dat wij hadden gedwaald en werden wij weer op de rechte weg gebracht.

Toen de Hoorder des gebeds mijn hart ophief om een gebed op te zenden voor het overblijfsel toen neigde Hij Zijn oor om te horen, want niet lange tijd daarna wendde Hij onze gevangenschap en Sion werd weder gebouwd door de machtige God en sinds onze gelukkigen Omwenteling heb ik Jeruzalem gezien als een geruste woning, daar de Heere had aangezien het gebed desgenen, die gans ontbloot was en niet had laten vergaan de verwachting der ellendigen. “Dat zal beschreven worden voor het navolgende geslacht en het volk dat geschapen zal worden, zal de Heere loven”. Psalm 102

Ongeveer een jaar en vier maanden na dit voorval, bracht ik mijn dochter Elizabeth naar Craigdarroch, waar mijn vrouw een bakerdienst had aangenomen. De dame had van mij verlangd, dat ik mijn kind zou brengen om in haar huis te verblijven en tot gezelschap te dienen voor haar kind, het welk ongeveer van dezelfde leeftijd was. Mijn kind was toen ongeveer twee jaar en drie maanden oud.

Ik reed te paard en een vrouw ging met mij om het kind te dragen en zo kwamen wij bij dezelfde berg, waar ik van te voren had gedwaald tengevolge van de mist. Deze berg is bekend onder de naam van Kelis-Rhins. Toen wij de berg opgingen begon het hevig te regenen, wat naar ons dacht de oorzaak was van het schreien van het kind en zij schreide zo bitter, dat alles wat wij er aan deden haar niet kon stil maken, zodat wij vreesden, dat zij zou sterven. Toen wij op de top van de berg kwamen, waar de Heere eertijds vriendelijk voor mijn ziel was geweest in de gebede en mij de weg had gewezen, die ik had te gaan, zag ik rond om een steen en een ontdekkende, haalde ik hem op. Toen de vrouw zag dat ik de steen opzette vroeg zij mij wat ik ging doen. Ik vertelde haar dat ik hem zou opzetten als mijn Eben-Haezer, want tot hiertoe en in

deze plaats had de Heere eertijds geholpen en ik hoopte, dat Hij weer zou helpen. Terwijl de regen aanhield en het kind bitter scheide, ging ik in het gebed en zo haast ik tot God riep hield het kind op met schreien. Toen wij opstonden van het gebed, stroomde de regen aan beide zijden neder, maar in de weg, waarlangs wij moesten gaan viel niet een drop. De plaats waar het niet regende was zo breed als een gewone laan. zo vervolgden wij onze weg, het kind weltevreden en wij bewonderende de goedheid Gods, Die ons en het kind droog hield, terwijl het gedurende een geruime tijd bleef neergieten van de hemel aan beide zijden van de weg.

Enige tijd hierna terwijl ik verborgen werd gehouden in Craigdarroch, was het mijn gewoonte sommige nachten in het veld te gaan wandelen om wat frisse lucht in te ademen. Nadat ik daar een geruime tijd was geweest raakten mijn schoenen versleten en dat in een vreemd gedeelte van het land. Mijn vrouw en ik durfden het niet aan iemand bekend te maken uit vrees, dat ik ontdekt zou worden, daar wij niet wisten, wie daar onze vrienden en wie onze vijanden waren. Ook konden wij het geval moeilijk medelen aan de dame, die wist dat ik daar was, uit vrees dat zij mocht denken, dat ik ze van haar verwachtte.

Daar ik niet zonder schoenen kon zijn, terwijl ik dikwijls 's nachts ging wandelen, begaf ik mij ten laatste tot het gebed en vroeg nederig aan God of Hij er in wilde voorzien en mij schoenen wilde verschaffen op zulk een wijze, dat het mij noch de familie die zo vriendelijk zou zijn, in gevaar zou brengen. Na drie dagen kreeg ik een paar schoenen toegezonden van mijn vrouw's broeder, die toen ter tijd ongeveer dertig mijlen verwijderd woonde van de plaats, waar ik was en zij wist er niets van dat ik schoenen nodig had. Toen ik enige maanden later gelegenheid kreeg hem te ontmoeten, informeerde ik, wat hem had bewogen, mij een paar nieuw schoenen te zenden. Hij vertelde mij, dat hij op zekeren dag in Ayr zijnde, krachtig werd gedrongen het te doen en daarom kocht hij ze en in de weg der Voorzienigheid vond hij iemand, die ging naar de streek waar ik was, hoewel hem dat niet bekend was toen hij ze kocht. Hij zond ze aan mijn vrouw die ze mij veilig kon geven. Ik vroeg hem wanneer hij dus bewogen was, ze te kopen. Hij zei mij, dat het was geweest op dezelfde tijd als waarop ik er om had gebeden, gelijk ik bemerkte toen hij mij de datum noemde, waarop hij ze had gekocht, ja hij was er toe bewogen geworden, ongeveer op de tijd wanneer ik in gebed tot God was geweest, Die heeft gezegd: „Zijt in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles door bidden en smeken met dankzegging bekend worden bij God”.

Na enige tijd terwijl ik te Craigdarroch verbleef, hadden zij een kind ongeveer driekwart jaar oud, dat door mijn vrouw werd gezoogd. Dit kind viel in een hevige koorts, die in de bevatting van ieder, die het zag, zijn leven zou wegnemen. De dame verlangde, dat ik hem zou komen zien en dit kon niet geschieden zonder gevaar van ontdekt te worden, voordat de gehele familie naar bed was, behalve een oude christin, een buurvrouw en mijn vrouw, die bij het kind zouden waken. Daarom kwam ik ongeveer te middernacht en zag een weinig op het kind, dat in grote moeite was, opdat mijn (ogen mijn hart mochten bewegen.

Nadat ik enige tijd op het kind had gezien, ging ik uit naar de tuin, om zijn leven van God te verzoeken. Na een lange wandeling kwam ik aan liet einde van de tuin, waar een zomerhuis of prieel stond, met een heg er om heen en die plaats koos ik, om daar God aan te roepen. Toen ik enige tijd ernstig had gepleit voor het lever] van het kind, viel de schik des Satans op mij op zulk een wijze, dat ik onmiddellijk besloot, dat de vijand nabij was en mij van mijn gebeden wilde opschrikken, want zijn listen waren

mij niet onbekend. Daarom besloot ik voort te gaan in mijn plicht. Dit doende hoorde ik een stem, juist voor mij aan de andere zijde van de heg en het geleek op het kreunen van een oud man ; dit duurde zo enige tijd. Ik wist, dat daar geen man kon zijn, want aan de andere zijde van de heg, waar ik het gekreun hoorde was een stinkende gracht of poel. Ik twijfelde er niet aan of het de Satan was, en ik vermoedde wat zijn bedoeling was, maar ik ging voort in het vragen om het leven van het kind. Ten laatste bromde hij en maakte een geluid als een stier en dat zeer luid. Uit dit alles besloot ik, dat ik op een of andere wijze in de plicht Gods toorn had gaande gemaakt en de vijand op mij had losgelaten en dat de Heere mij in zijn hand zou overgeven om mij in stukken te scheuren. Dit deed mij ernstig tot God roepen of Hij mij wilde tonen waarom hij dit toeliet en of Hij de Satan wilde schelden.

De satan ging voort met een geluid te maken gelijk een stier en scheen door de heg te komen naar de deur van het zomerhuis toe, bulkende als hij opkwam. Ik stond nu op van mijn knieën en wendde mijn gelaat in de richting vanwaar ik dacht, dat de vijand zou komen, opziende tot God of Hij hem wilde verjagen. Hierna maakte hij een geluid als een bulhond die het benauwd had en dit geluid was mij niet zo verschrikkelijk als het andere. Ik verkreeg een weinig moed en terwijl ik mijn stok in mijn hand had besloot ik stil te staan en te zien of hij mij in enige gedaante zou verschijnen, maar in plaats daarvan ging hij voorbij in een plaats dichtbij, vol brandnetels en gromde daar weer als te voren. Ik hoorde hem zeer duidelijk, waarop ik besloot het huis binnen te gaan en er over na te denken wat de betekenis kon zijn van deze Godsbeschikking.

Ik kwam dan in huis en zei fluisterend tegen mijn vrouw, dat ik enigszins verschrikt was geworden. De oude christin die ons afluisterde, schoot een pijl in haar eenvoudigheid, die mij raakte tussen de gesp en het pantsier, zeggende dat ik de Heere had getergd door gemis aan onderwerping, daar ik te veel gezet was geweest op het behoud van het leven van het kind. zo spoedig zij deze woorden uitsprak, was ik overtuigd van mijn fout, hoewel ik mij niet kon indenken, dat het kind zou sterven.

Ik bracht mij zelf er toe mij nog eens buiten te wagen, ja ik trachtte het een tweede maal te doen, maar de satan was toen, naar ik dacht, juist gereed mij te verslinden. zo zag ik, dat God mij zou blijven tegenstaan indien ik geen onderwerping wilde leren ten aanzien van het leven des kinds. Ik zag dan op tot God en smeekte, dat Hij de satan wilde schelden en mij toestaan te gaan bidden voor de eeuwige zaligheid van het kind, dat ik niet meer zou vragen om het leven van het kind maar dat wenste over te laten aan zijn vrijmachtig welbehagen. zo haast ik dit had gedaan, ging ik uit met een heilige vrijmoedigheid en had op die tijd in het minst geen last meer van de helse vijand.

Wat het mij zo moeilijk maakte mij te onderwerpen aan de dood van het kind, waren de gedachten aan de aangename bejegening, die wij in dat gezin hadden, waar mijn vrouw dat kind zoogde, welke wij zouden moeten missen in geval het kind stierf. Deze mijn vleselijke redeneringen en dat wantrouwen van de voorzienigheid, Die ons eertijds zo wondervol verschenen was, tergdten de Heere ten zeerste, zodat Hij de vijand vrijheid gaf.

Toen ik evenwel tot onderwerping kwam, zoals ik heb verteld, ging ik naar het zomerhuis waar ik even te voren was geweest en daar smeekte ik om de eeuwige zaligheid voor het kind en werd mijn hart wonderlijk verwijd en kreeg ik hoop, dat hij aandeel zou hebben in de grote verlossing. Zoals ik had beloofd bad ik niet voor zijn leven maar liet het geheel over aan Gods wil.

Nadat ik geruime tijd in het gebed had doorgebracht kwam ik er vandaan, verblijd dat ik zulk een goede hoop had gekregen betreffende het eeuwige geluk van het kind. Toen ik binnen kwam, ging ik bij het kind zien hoe het er mee was en het was zo ziek

als ooit, maar het begon onmiddellijk te niezen en dadelijk verliet hem de koorts. Zijn plotseling herstel was zeer verrassend en ik zag veel van God in de bedeling, dat, terwijl ik voornamelijk was gesteld op het leven van het kind, Hij de vijand zond om mij te verjagen van de troon der genade, maar zodra de Heere mij mijn zonde liet zien en mij hielp om onderwerping te tonen, toen mocht ik komen tot de troon der genade en werd ik gebracht tot zijn stoel en werd mijn mond vervuld met drangredenen en werd mij toegestaan met God te pleiten als een man met zijn vriend, ja, ik was enkel gezet op het eeuwige behoud van het kind en Hij overreedde mij niet alleen, dat Hij mijn verzoek wilde toestaan, maar Hij gaf het natuurlijk leven van het kind daarenboven en het leeft nog in Craigdarroch en mag leven als een die genade zal vinden in de dag des Heeren. Tot op dit ogenblik weet ik niets van Craigdarroch, dat mij heeft beschaamd van mijn hoop, die ik had van zijn geluk, toen hij een kind was.

Hierna behaagde het Sions God onze gevangenschap te wenden, (1689) maar daar het Presbyteriaanse in deze kerk werd gevestigd had ik grote moeilijkheid omtrent de vraag of ik mij zou aansluiten bij haar gemeenschap en zulks omdat ik dacht, dat onze verbonden niet waren vernieuwd en al schuld van droevige besmetting niet waarlijk was weggenomen. Het was moeilijk voor mij wat te besluiten en daarom zonderde ik een dag af om raad aan de Heere te vragen en ging op enige afstand in het veld, beide om te bidden en te denken over hetgeen mij stond te doen. Nadat ik God ernstig had gesmeekt zijn licht en zijn waarheid te zenden, dat die mij leidden; *dat zij mij mochten brengen tot de berg van Zijn heiligheid; dat ik mocht ingaan tot Gods altaar tot de God des blijdschaps mijner verheuging*, raadpleegde ik mijn Bijbel om te zien wat de praktijk was geweest van de kerk Gods in gelijke gevallen, beide onder de bedeling van het Oude en het Nieuw Testament.

Ik vond onder de Oud-Testamentische bedeling, dat het dikwijls de beproefde praktijk was geweest van de kerk en van het volk van God, zichzelf aan God te verbinden niet plechtige en nationale verbonden dat zij zich in hun verbonden verplichtten te staan tegenover de dwalingen, zowel in leer als in leven, zoals ook wij hadden gedaan in ons plechtig en nationaal verdrag en verbond. Ik ben overtuigd, dat deze verbonden altijd verplichtende zijn, niet alleen omdat zij niets anders bevatten dan wat ieder goed christen is verplicht te doen, namelijk alles te doen, wat in zijn macht is, op iedere plaats waar hij wordt gesteld, tegen zonde en dwaling als verschijnende voor het aangezicht Gods, maar ook zijn zij verplichtende wegens de eed Gods. Indien Zedekia niet zou ontkomen, die de eed had veracht, toen hij de hand had gegeven aan Nebukadnézar, hoe zullen deze landen ontkomen, indien wij zullen vertreden ons nationaal en plechtig verdrag en verbond indien wij onze hand hebben gegeven aan de Allerhoogsten God. Moeten wij niet beven uit vrees dat onze beledigde God het zwaard zal zenden of enig ander oordeel om de twist van zijn verbroken verbond te wreken?

Ook merkte ik op, uit het Oude-Testament dat sommige reformaties van een langere tijdsduur waren dan andere; dat in sommige het verbond werd vernieuwd en in andere niet; dat in sommige de hoogte werden ter neder geworpen en in andere niet. Ik merkte verder op, dat wat reformaties zij hadden, de afvalligen niet werden gestraft, terwijl de afgodendienaars de dood hadden verdiend volgens Gods wet. Ik vond ook, dat in deze reformaties, welke niet al stand hielden zolang als wel wenselijk geweest ware of zolang als men had mogen verwachten, evenwel Oud-Testamentische gelovigen in zulke gevallen, zich hadden verenigd in gemeenschap met de kerk.

Daarna kwam ik tot een beschouwing van de kerk zoals ze was ten tijde toen Christus, ons grote voorbeeld, in de wereld kwam. Ik vond, dat er zeer vele dingen verkeerd

waren, op die tijd. Zij onderwezen toen leerstukken, die geboden van mensen waren; zij hadden meer op met hun onbeschreven overleveringen dan met de Goddelijke wet. Hun leraars waren zeer vormelijk en bedorven en de kerk in hoge mate onderworpen aan een heidense overheid, die te grote invloed had in het overbrengen van het Hoge priesterschap van de een op de ander. Niettegenstaande dit alles, erkende onze Heere Jezus Christus, de ware Profeet haar als een ware kerk hoewel vele dingen verkeerd waren en Hij sprak op een waarderende wijze van die kerk, toen Hij zei tot de vrouw van Samaria: "Wij aanbidden wat wij weten, want de zaligheid is uit de joden". Ja, Hij zelf onderhield gemeenschap met haar, zo ook Josef en Maria, Zacharia en Elizabeth, Simeon en Anna, die ware gelovigen waren. Ja, onze Heere spoorde anderen aan met haar in gemeenschap te komen als te vinden is in het 23ste hoofdstuk van Mattheus. Uit dit alles trok ik het besluit, dat het ontwijfelbaar mijn plicht was, gemeenschap te houden met de kerk van Schotland; hoewel onze verbonden niet waren vernieuwd. Ik zag echter, dat zij al wezenlijke kenmerken had van een ware kerk; dat haar leerstellingen zuiver en onbedorven waren; dat haar regering, tucht en eredienst waren in overeenstemming met het Woord van God en dat de sacramenten zuiver werden bediend. Ik zag ook dat zij een nationaal vasten had ingesteld, evenals de joden vanouds deden, na de terugkeer uit hun gevangenschap om te beweerde alle afval waaraan ze, in al lagen van het volk, zich hadden schuldig gemaakt. Dus had op een nationale wijze hoog en laag gelegenheid zichzelf te veroordelen wegens het vertreden van Gods heilige wetten, ja, wegens het verachten van de eed en het verbreken van het verbond nadat wij onze hand hadden opgeheven tot de Allerhoogste.

Daar overwegingen gelijk deze, mijn weg verlichtten tot vereniging in gemeenschap met deze kerk, zo heb ik sinds die de plaats van Zijn woning bemind „de plaats waar zijn eer woont”; ik aanbid Zijn heiligen Naam daar Hij mij raad heeft geheven, want ik moet tot zijn lof erkennen, dat Hij mij heeft geholpen om water te putten uit deze fonteynen des hens, met grote vreugde. Ik ben menigmaal verzadigd met de vettigheid zijns heizes uit Zijn heilige plaats. Hij heeft menigmaal in Zijn ordinantiën voor mij de reuk gelegd van aloë, mirre en cassie en tot op deze dag maakt het mij verheugd wanneer tot ons wordt gezegd: Laat ons opgaan tot het huis des Heeren". En zolang ik leef zal ik altijd bidden voor de vrede van Jeruzalem; om van mijn broederen en van mijn vrienden wille zal ik nu bidden en voor het huis des Heeren en voor mijzelf, evenals voor mijn nakomelingschap zal ik het goede zoeken en wensen dat vrede zij in haar vestingen en welvaren in haar paleizen. Dat een zaad mag worden opgewekt hier in deze kerk en elders, dat Hem zal dienen zolang zon en maan zullen schijnen.

Enige tijd hierna, mijn vrouw, zich in zwangerschap bevindende, stelde mij hiermede in kennis en de Heere bond het op mijn gemoed, dat mijn vrouw in groot gevaar zou verkeren vóór dat zij verlost zou zijn en dat het kind zou sterven. In het gebed en buiten het gebed, bij nacht en bij dag kwelde mij deze gedachte. Ik hield het voor mijn vrouw verborgen, zolang als ik kon, maar ten laatste voelde ik mij verplicht het haar te laten weten, onder een indruk, dat het kind zou leven maar dat het spoedig zou sterven. Ik kreeg veel gebed voor het kind, niet dat het in leven zou blijven, want ik was overtuigd dat het niet zou worden toegestaan, zodat ik enkel smeekte om zijn eeuwige zaligheid. Daarin was mijn hart zeer uitgebreid en had ik ruimen toegang tot God.

Ik was nog onder de indruk, dat het leven van mijn vrouw in groot gevaar zou zijn en dienovereenkomstig werd zij vijf dagen voor de geboorte van ons kind overvallen

door een hevige koorts. Er werd een dood kind geboren, dat kort voor de geboorte stierf.

Mijn vrouw verkeerde in zulk een samenloop van gevaarlijke, moeitevolle omstandigheden, dat haar leven overgegeven was door allen, ook door hen die het konden beoordelen. Dit hielden zij voor mij verborgen, tot op een dag dat ik onzen predikant thuis bracht, nadat hij mijn vrouw had bezocht. Hij was zeer wel op de hoogte der geneeskunde, waarvan hij in die tijd een bijzondere studie maakte. Ik vroeg hem, wat hij van haar dacht. Hij zeide, dat het nu de tijd was om vrij met mij te spreken en dat hij het noodzakelijk achtte mij te laten weten, dat er geen leven voor haar verwacht kon worden. Hierop keerde ik terug naar huis en kwam tot het gebed en hield aan in het bidden voor het grootste gedeelte van een tijd van acht en veertig uren, met kleine tussenpozen. Ik kwam bij tijden binnen na het gebed om te zien hoe het met haar ging, maar ik had geen andere zaak op het oog, dan hoe ik toegang zou krijgen tot God voor haar zaligheid. In het laatst van de acht en veertig uren kreeg ik zulke openbaringen van God, zulk een gemeenzame vereniging met Hem, zulk een geloof voor haar zaligheid en ik verkreeg zulk een buitengewone gave des Geestes, dat toen ik terugkeerde van de plicht stond mijn aangezicht niet meer droevig.

Ik kwam binnen, evenals te voren, om te vernemen hoe het met mijn vrouw was en toen zij mij zag nam zij mij bij de hand en vroeg wat het betekende, dat zij in mijn aangezicht zag; zij zeide, dat zij vreesde, dat de mensen het verkeerd zouden opvatten, overwegende dat zij zo slecht lag, zulk een ongewone vreugde in mij waar te nemen, schitterende als liet ware in ieder gedeelte van mijn gelaat.

Ik vertelde haar welke toegang ik tot God had terwijl ik worstelende was voor haar zaligheid, dat de inwendige vreugde, die ik gevoelde niet kon worden binnen gehouden, maar moest uitbreken, daar het licht van Gods aangezicht het schijnsel was van het mijn. Ik vertelde haar, dat het gezicht scheen te zijn voor een bestemde tijd, maar dat het zou spreken en hoewel het zou vertoeven ik er op wilde wachten.

Gedurende acht dagen na deze openbaring, die ik van God kreeg opstijgende in gebed en meditatie, werd opgemerkt, dat een ongewone luister in mijn aangezicht scheen, zelfs in de ogen dergenen, die niet wisten, wat er de oorzaak van was.

Mijn vrouw werd voor mij gespaard. De lust van mijn ogen werd niet weggenomen door deze dreigende slag, allen, die wisten in welk een gevaarlijke toestand zij was geweest, konden niet anders dan uitroepen over haar herstel:

„Merk op, wat God heeft gedaan". Het was in waarheid: Het werk Gods en wonderlijk in de ogen van allen". Ik had goede reden om uit te roepen: „De rechterhand van Jehovah doet wonderlijke daden" en „Wat zal ik den Heere vergelden", die voor mij spaarde haar, die mijn gezelschap was geweest in de meeste van mijn beproevingen en de huisvrouw van mijn jeugd, ja grote hulp en troost in het huis mijns vreemdelingschaps. Daarom wil ik offeren de offerande van dankzegging tot die God, Die mij niet alleen van haar voorzag als een hulpvaardige echtgenote, maar haar dat, op een opmerkelijke wijze, gedurende zeven en veertig jaren voor mij deed zijn. erken, dat ik ze kreeg als de vrucht van vele gebeden en ik wil mijn zang wijden aan Jehovah, Die dit huwelijk tot stand bracht en het zo troostrijk en langdurig maakte.

Niet lange tijd hierna behaagde het de Heere mij te bezoeken met een klierziekte, welke was uitgebroken in verscheiden delen van mijn lichaam en mijn rechterhand had ontwricht, zodat ik er geen kracht in had en buiten al werk was gezet. Ik raadpleegde een geneesheer van de meeste bekwaamheid, die mij zeide, dat hij mij van geen dienst kon zijn, dan alleen in het leggen van pleisters op de wonden om mijn pijn te verzachten en raadde mij aan mij niet te veel op te houden met geneesmeesters,

want ik zou ze al bevinden dokters van geen waarde te zijn. Nadat ik gedurende twee jaren onder deze moeite gelopen had, gevoelde ik een neiging om naar Moffat te gaan, hoewel mijn omstandigheden toen ter tijd zo droevig waren, dat ik niet recht wist hoe daar heen te gaan.

Maar nadat ik de Heere om raad had gevraagd zei de ik, dat ik wilde gaan en in het geloof gebruik wenste te maken van het water als een door God ingesteld middel en menigmaal dienstbaar door Hem gemaakt. Ik wilde geheel van God afhangen om het mij nuttig te doen zijn en al mijn verwachting van Hem hebben, Die werkt in een weg der middelen, zonder middelen of tegen de middelen, zoals het goed is in Zijn ogen.

Ik ging dan en in een diepe afhankelijkheid van God, dronk ik van het water en waste mijn wonden er mee op geschikte tijden gedurende een tijdperk van acht en veertig uren. Door dit middel bracht de Heere mijn hand weer terecht en maakte ze sterk als te voren, zodat ik thuis kwam met vreugde en bekwaam was aan mijn werk te gaan.

Ik ging drie zomers en bleef telkens ongeveer zes dagen te Moffat. Gelijk mijn hand haar kracht verkregen, had, de eerste maal, dat ik ging, zo geraakte ik de volgende malen volkomen hersteld en al mijn zweren droogden op en mijn wonden heelden en ik kwam weder in het bezit van een gezond gestel. Terwijl ik in de beproeving was en mijn zweren liepen, hielp God mij om te komen tot grote onderwerping en geduld. Ik hield menigmaal mijn arm omhoog, en zag op de dragende zweren niet evenveel blijdschap als ooit de bruid zich verheugde in haar sieraden en was gewoon mijn zweren de armbanden te noemen, waarmee God mij had versierd. Ik nam mijn moeite aan uit de hand van God, Die veel voor mij had gedaan en had beloofd nog veel meer te doen, zodat alles wat hij deed aan mij of met mij, schenen te zijn als tekenen van Zijn gunst, zorg en aandacht jegens mij.

Een weinig voor bovengenoemde verdrukking, toen ik terugkwam uit mijn langdurige gevangenschap (daar God Sions gevangenschap had gewend, zo wendde Hij tegelijkertijd de mijn, want met Sion waagde ik mij en met Sion stond of viel ik, ik zeg, nadat ik was gekomen tot vrede en vrijheid nam ik een stuk grond in pacht, want ik was landbouwer van beroep. Ziende dat God weder toestond aan zijn volk, onder anderen aan mij, om te wonen onder onze wijnstok en vijgenboom en niemand toeliet ons te verschrikken, bevond ik, dat ik niet op de hoogte was van kopen en verkopen en daardoor kon ik niet ten volle gebruik maken van de zegeningen van vrede, en vrijheid. Ik zonderde enige tijd af om de Heere raad te vragen en ging naar mijn eigen heuvel waar ik de Heere menigmaal had ontmoet. Daar smeekte ik God, dat Hij die zelfs de landman leert van de wijze, mij wilde luren mijn zaken te richten met verstand tot de einde toe. Ik kreeg sinds die tijd op te merken, dat waar vóór mijn gebed velen mij hadden overtroffen in knopen en verkopen en als het ware het weinige, dat ik in de wereld had, wegnamen, ik evenwel nadat ik God in deze zaak had aangelopen om raad, er in Zijn voorzienigheid voor werd bewaard veel zaken te doen met de sluwen en werd geholpen tot een heilige en rechte bedachtzaamheid in handelszaken. Tot op deze dag heeft de Heere mij geholpen en mij afgehouden van de paden des inbrekers, van de onrechtvaardigen, bedrieglijkere man des gewelds.

Korte tijd hierna nam ik op zekere dag een weinig soep en kreeg een klein beentje naar binnen. Bij de pogingen het op te brengen kwam het in mijn luchtpijp en ging naar beneden zo ver als het kon. Het bleef onbeweeglijk zitten gedurende veertien jaren en negen maanden. Gedurende zes jaren was ik in staat naar mijn werk te gaan, hoewel zwak, maar gedurende de andere acht jaren en negen maanden kon ik niets doen. Dit had tengevolge dat ik zeer verviel, want het veroorzaakte een hevige hoest

en droogte in mijn keel en niemand dacht, dat ik zou kunnen herstellen. Evenwel aan het einde van bovengenoemd tijdperk, nam ik een dronk water en mijn hoest kwam op dat ogenblik opzetten, hetwelk veroorzaakte, dat ik braakte, en met die aandrang en braking kwam het beentje voor de dag, nadat ik het in mij had gehad gedurende veertien jaren en negen maanden, als boven beschreven. Het beentje, toen ik het opbracht had de grootte en vorm van de helft van een gewonen hazelnotendop. Al de tijd, dat ik in deze beproeving zat, werd ik geholpen om bijzonder geduldig en onderworpen te zijn en ik was volkomen genegen er door te sterven. De Heere maakte mij, de ganse tijd, dat het duurde, vrolijk berustend in Zijn bedoeling zonder morren of klagen. Sinds ik er van verlost ben geworden, hoewel mijn lichaam, mijn leeftijd in aanmerking genomen en de moeiten die ik heb doorgemaakt, niet zo sterk is als te voren, heb ik evenwel sinds die tijd altijd een redelijke gezondheid genoten, dat is nu achttien jaren daarna. *O hoe wonderlijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen.* "Hij alleen doet wonderen. Hij wondt en Hij heelt; Hij doodt en Hij maakt levendig."

In de tijd waarin ik het bovenvermelde beentje tot mijn last had, vond ik gelegenheid om de waardige Lady Castlestewart te ontmoeten, een oude kennis van mij. Toen ik daar was, werd ik aangevallen door de hoest en daarmee drie dagen in bed gehouden. Op een van deze dagen, terwijl ik rond lag te kijken, viel mij plotseling in, dat de vrouw van dominee Rodger van Galston in haar weeën lag en dat beide moeder en kind in het uiterste gevaar verkeerden. Hierop riep ik ernstig tot God om de moeder en het kind te sparen en ik werd geholpen om te pleiten met sterke roepingen; ik kreeg geloof dat God beiden zou bewaren. Hierna noteerde ik de tijd wanneer dit geschiedde, het jaar, de maand, de dag en de tijd van de dag. Toen ik haar later zag, toonde ik het haar, ik meen aan mevrouw Rodger, die erkende dat zij in arbeid was en zij en het kind in buitengewoon gevaar, op de dag en tijd dat ik biddende voor haar was gemaakt, hoewel ik, toen ik voor haar bad op ongeveer tachtig kilometer afstand van haar was en niets wist of kon weten van haar omstandigheden. Geloofd zij Zijn Naam; want zoals ik heb gehoord en gelezen, zo heb ik gezien, dat: „de verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen”.

Ongeveer op dezelfde tijd waren onze predikant in Dailly, zijn vrouw en zoon in grote lichamelijke verlegenheid, allen op dezelfde tijd en zij lagen elk in een bed in dezelfde kamer. Daar velen kwamen om hun zorg voor hen te tonen en bij hen op te zitten, zo ging ik een dag en zat de gehelen nacht op en mijn ogen en noren bewogen mijn hart ten zeerste. Ik besloot daarbij, dat ik, wanneer ik weer thuis zou zijn, een dag zou afzonderen om met God te worstelen voor deze benauwden en zo te getuigen van mijn medegevoel met hen. Bijgevolg zonderde ik een dag af voor het gebed, toen ik thuis kwam en smeekte God ernstig, dat Hij ze wilde sparen. Ik kreeg die dag geen voldoening; daarom bracht ik een tweede dag door op dezelfde wijze en kwam evenwel de gedachten des Heeren omtrent hen niet te weten. Daarom zonderde ik een derde dag af met hetzelfde doel en toen verzekerde de Heere mij, dat de predikant Mr. Crawford en zijn vrouw zouden herstellen, maar de zoon niet, maar die zou krijgen wat veel beter was, de eeuwige verlossing van zijn ziel.

Hierop kreeg ik te geloven, dat het zou gaan zoals God had verzekerd en ik achtte het behoorlijk dit aan Mr. Crawford en zijn vrouw tot hun bemoediging te gaan vertellen. zo ging ik en vertelde hun dat zij beide zouden herstellen maar hun zoon niet, maar dat hij gelukkig zou zijn voor altijd. En zo geschiedde, de ouders herkregen hun gezondheid en het kind kwijnde weg tot het stierf, maar gaf volkomen bevrediging aan

allen, dat hij stierf in de Heere. En nu geloofd zij God, die mij vele boodschappen gaf tot de troon der genade want hierdoor betuigde Hij Zijn liefde tot mijn arme ziel, dat Hij mee deed aanhouden bij Zijn milddadige hand.

Kort hierop werd ik bezocht met een stekende pijn in mijn linker schouder, zodat ik gedurende drie weken niet bekwaam was mijn werk te verrichten. Ik kon mijn arm niet opheffen of uitstrekken maar moest hem op mijn borst houden gelijk een gebroken of ontwrichte arm. Hierop kwam ik te Kirkoswald, waar ik dikwijls kwam om te bidden en te mediteren. Ik ging in de kerk, wat de plaats des gebeds voor mij was, wanneer ik in dat gedeelte van het land was.

Terwijl ik biddende was, vergat ik een verzoek op te zenden voor mijn arm daar ik zeer vervuld was met andere dingen, totdat ik mijn plicht zou eindigen en toen werd het krachtig op mijn gemoed aangedrongen, dat ik een smeekbede zou opzenden om het herstel van mijn arm en dat het niet zou worden afgewezen. Hierop smeekte ik God, om mijn pijn weg te nemen en mij het gebruik van mijn arm toe te staan, daar de tijd des oogstes nakende was. Niet zodra had ik dit gunstbewijs gevraagd of ik geloofde, dat het was toegestaan. Hierop rees ik op van de plicht en nam de proef en strekte mijn arm uit en hij was zo goed en sterk als ooit en ik sindsdien altijd zo gebleven. Dit werd zekerlijk gewrocht, door dezelfde macht en goedheid, die langen tijd te voren de ontwrichte hand heelde.

Daar waren sommige zaken welke ik reeds eerder zou hebben vermeld, waarvan ik thans verslag zal doen.

In onze dagen van vurige beproeving en vervolging, vóór de revolutie, werd ik overvallen door een hevige koorts en lag in een hutje, dat mijn vader toebehoorde.

Toen ik daar veertien dagen had gelegen kreeg ik bericht, dat ernstige nasporing werd gedaan, door de vijand, naar dezulken als ik was. Op de vijftienden rees ik op in het geweld van de koorts en ging te voet naar Castlestewart, hetwelk ongeveer dertig kilometer was gelegen van de plaats waar ik lag. Mijn vrouw verkeerde in die tijd in dat gezin en niemand behalve de huisvrouw en een paar anderen wisten waar ik was. Het was beter dat de landheer er niet van wist, daar hij op een eed gevergd mocht worden.

Toen ik daar aankwam ging ik al dadelijk liggen daar ik verkeerde in de hevigheid van de koorts; maar daar er vreemden in huis kwamen was ik verplicht de kamer te verlaten om ruimte voor hen te maken en werd ik gebracht in een klein vertrek boven de kamer van de landheer. Toen ik daar neergelegd was, in ernstige krankheid, kermde ik zeer en het schijnt tamelijk luide, want mijn vrouw, die in des landheers kamer was hoorde mij en naar mij toekomende zei zij, dat ik noodzakelijk moest ophouden van kermen daar anders de landheer het zou horen en naar mij zou informeren. Ik vond het hard, niet te mogen kermen, daar mijn ellende zo groot was. Evenwel het gevaar bedenkende, waaraan het de familie en mijzelf zou blootstellen, smeekte ik God mij er voor te bewaren. Niet zo spoedig had ik die gunst afgesmeekt of de Heere stond ze toe en indien ik het niet had gedaan, had ik mij zelf net zo min kunnen stilhouden als ik het geweld van de koorts had kunnen verdrijven.

Kort na de Omwenteling was ik bij Craigdarroch en uit het venster kijkende, zag ik hem buiten staan, zodra ik zijn gelaat zag, kreeg ik een indruk van zijn dood, ja ik was er van verzekerd, dat daar hij nu naar zijn regiment ging, hij nooit weer terug zou keren. de volgende dag begaf hij zich naar zijn regiment, hetwelk bij Edinburg lag en de overtuiging bleef mij bij, hetzij in gebed, hetzij buiten het gebed, dat hij nooit zijn

zou terugzien. Ik vertelde dit aan mijn vrouw en aan zijn echtgenote ; ik verkreeg van haar, dat zij mij beloofden er niet over te zullen spreken vóórdat de waarheid van mijn overtuiging zou zijn gebleken. Hij werd slechts korten tijd daarna gedood te Killicrankie en keerde niet meer terug. Na het gevecht werd het gerucht verspreid, dat hij gevangen was genomen en weggevoerd door de Hooglanders. Ik kwam met deze zaak in het gebed en kreeg de verzekering, dat hij dood was. Hierna zei ik tot zijn echtgenote, dat zij zich beter kon voorbereiden op het horen van Craigdarroch's dood dan zich tevergeefs in te beelden, dat hij was gevangen genomen want ik was er van verzekerd, dat hij dood was. Korte tijd daarna ontving mevrouw Craigdarroch verscheiden brieven, haar verzekerende dat haar man was gevangen genomen en nog in leven. Zij liet mij drie van die brieven zien en zei: „Wat denkt ge nu van uzelf, want hier zijn drie brieven van betrouwbare mensen, die bevestigen het bericht, dat Craigdarroch gevangen is genomen?” Ik zei „Schrijf aan hen die u hebben bericht, dat uw man nog leeft, dat ik van het tegendeel ben verzekerd”. Dit heeft die arme vrouw bevonden waarheid te zijn.

Ongeveer op dezelfde tijd kregen drie van Craigdarroch's kinderen de kinderpokken. Toen ik binnenkwam om ze te zien en zag op de tweede zoon, kreeg ik een indruk, dat hij zou sterven. Deze gedachte kwelde mij, zowel wanneer ik voor hem in gebed was als wanneer ik op hem zag. Ik was er zo vast van overtuigd, dat ik aan zijn moeder en aan mijn vrouw vertelde, dat het kind zou sterven. Zijn moeder zeide, dat zij er niet het minste teken of bewijs van kon bemerken. Ik verzekerde haar, dat zij het zo zou bevinden. En zo viel het uit, want dat kind stierf aan de kinderpokken en de andere twee herstelden.

Een weinig vóór de revolutie, had ik groot verlangen om in kennis te komen met een zekeren Nicolaas Dalrymple, een bevestigd christen, die ongeveer tien kilometer van Craigdarroch af woonde in de parochie van Keir. Ik verzocht mijn vriend, die hem kende met mij te gaan. Toen wij bij hem kwamen en enige tijd samen hadden gesproken, ging ik ongeveer te middernacht de velden in voor eenzaam gebed. Toen ik tot het gebed kwam, was ik in grote verlegenheid en kon geen verzoek doen als: *Heere heb medelijden, Heere help*; dit sprak ik verscheidene malen uit. Ten laatste overviel mij de verschrikking des Satans in een hoge graad en alles wat ik zelfs toen kon zeggen, was: *Heere help*. Ik ging enige tijd in de plicht voort niettegenstaande deze verschrikking. Ten laatste stond ik op en de verschrikking nam steeds toe; toen nam de vijand mij bij de okselen en scheen mij op te lichten bij mijn armen. Ik zag een meer, vlak voor mij en begreep, dat hij voornemens was mij met kracht daarin te drijven. Had hij daartoe vrijheid gekregen, zo mocht het een ernstige blaam op de godsdienst hebben geworpen. Maar zoals ik menigmaal in mijn verlegenheid en ook onder deze verschrikking tot de Heere had geroepen om hulp, zo mag ik zeggen, dat mijn God mij hielp en gaf mij niet over in 's vijands macht.

Ik kwam weer binnen en vertelde de christen en mijn vriend, wat de vijand had gedaan; mijn vriend vroeg mij of ik met hem naar buiten wilde gaan en bidden voor wij naar bed gingen, waarin ik toestemde. Hij vroeg of wij zouden gaan naar de plaats waar ik was geweest.

Ik antwoordde, dat ik niet kon denken, dat de duivel meer belang zou hebben bij die plaats dan bij een andere. Wij kwamen daar dan, maar dadelijk vielen de verschrikkingen des satans op ons beiden en wij trachtten dit voor elkander te verbergen. Ten laatste zei ik tegen mijn kameraad, dat de vijand nabij was. Hij antwoordde dat hij het ook bevond, maar dat hij niet voornemens was er over te spreken. De Heere

evenwel hielp ons een geestelijk gesprek te beginnen en te spreken over de volmaaktheden Gods en der liefde in Christus en zo stoorde de vijand ons niet meer. Wij kwamen tot het gebed en de Heere verwijdde mijn hart zeer en was vriendelijk ten spijt van de vijand.

Enige tijd na de Omwenteling woonde in onze omgeving een jongen van ongeveer twaalf jaar oud, die menigmaal door de satan werd verzocht om zijn aandeel in Christus te verkopen. De jongen verafschuwde dit voorstel, maar werd er gedurig mee gekweld en dat gedurende een geruimen tijd. Het verontrustte hem zo zeer, dat zijn betrekkingen vreesden dat hij zijn verstand zou verliezen. Zij zonden iemand met hem naar mij toe. Zij hadden mij zijn geval reeds vroeger verteld. Toen hij kwam barstte hij uit van wege de vijand. Ik nam hem mee naar de schuur en bad of God hem van de vijand wilde bevrijden en of God hem daarvoor ook wilde loeren bidden. Na een weinig gesproken te hebben bad ik opnieuw en na mij de jongen,, en de Heere schold satan dat hij hem niet weer verontrustte. Ik kreeg gelegenheid hem eens te spreken nadat hij enige tijd naar buiten was geweest en hij vertelde mij, dat de vijand nooit weer vrijheid had gekregen hem aan te vallen als hij had gedaan en hem nooit meer in verwarring had gebracht nadat wij samen hadden gebeden.

Enige tijd hierna, was mijn zoon John in dienst bij Mr. Adam in Kirkoswald en kreeg een ernstig gezwel in beide zijn been, het welk tot zulk een hoogte kwam, dat hij verplicht was zijn werk te verlaten en voor een tijd bij mij thuis te komen. Toen hij thuis kwam was ik vervuld met medelijden jegens hem daar ik hem in zulk een ellende zag. Hierop ging ik en bad tot God, de grote Heelmeester van ziel en lichaam, dat Hij wilde zo neerbuigend goed zijn de gepaste middelen voor zijn herstel aan te wijzen en dat Hij de middelen wilde zegenen en mijn zoon genezen. Na het gebed werd mij ingegeven en het werd ingedrukt op mijn geest, dat ik zou zenden om wat zeewater om daarmee zijn been te wassen. Ik deed dit dadelijk en met eenmaal baden was hij de volgende morgen zo wel als ooit en hij gaat daarmee voort tot op deze dag, want God zond zijn krachtvol woord en heelde hem.

Ongeveer terzelfder tijd had ik een paard hetwelk door een buitengewone ziekte werd aangetast, verschrikkelijk om aan te zien. al middelen, die werden aangewend tot genezing hadden geen resultaat, maar verergerden eerder de ziekte. Ik vroeg daarom de Heere nederig, dat Hij, Die was de behouder van mensen en beesten, mij het juiste middel wilde bekend maken tot zijn behoud, opdat ik het niet behoefde te verliezen en dat de Heere het middel wilde zegenen. Dadelijk daarna stond ik met het paard buiten, er kwam een vreemdeling voorbij, die vroeg wat het mankeerde. Ik vertelde het hem en hij vertelde mij door de goede voorzienigheid Gods, door welk middel het zou genezen. Ik paste het onmiddellijk toe, want het voorgeschreven middel was gemakkelijk te verkrijgen en niet zodra paste ik het toe of het paard was genezen. Dit, mijn dierbare kinderen, heb ik opgetekend opdat u met uw verzoeken zoudt komen tot de troon der genade, zelfs ten behoeve uwer beesten en dat u Hem zoudt kennen in al uw wegen en Hij zal al uw paden recht maken.

Omtrent dezelfde tijd, was een vrouw die ik kende, gekomen onder de macht van een geest van misnoegdheid en wel in die graad, dat zij wegliep van haar gezin, met een vast besluit er nooit weer terug te keren. Haar man en dochters gingen haar achterna, niet wetende tot wat wanhopige daden de satan haar mocht drijven.

Toen zij haar hadden teruggehaald, wilde zij de woonkamer niet binnenkomen, maar bleef in groot misnoegen in een buitenkamertje, terwijl ik uit de kerk kwam op sabbat,

gebeurde het door de goede hand Gods over mij, dat ik langs de weg liep te mediteren over een onderwerp, dat op haar geval toepasselijk was, Toen ik het huis voorbijging kwam het in mij op binnen te gaan en haar te bezoeken en iets in het midden te brengen van toepassing op haar verzoeking, daar een kandelaar niet verlicht was om hem onder een korenmaat te zetten. Ziende, dat de Heere mij had getoond het kwaad en het gevaar van een ontevreden geest, zo werd het mij voorgesteld als mijn onafwijsbare plicht, deze arme vrouw te helpen in haar moeilijkheid, indien ik kon. Hierop ging ik naar binnen en haar man en dochters bij haar in de kamer vindende sprak ik enige tijd zo als de Heere mij er toe bekwaamde, ten einde haar te verlossen uit haar treurige gemoedsgesteldheid en bad daarna met hen en voor hen en mijn hart werd bijzonder verwijld in de plicht en ik werd geholpen om God te smeken of Hij de macht van de verzoeking wilde breken.

Dienovereenkomstig ben ik er opmerkzaam op gemaakt, dat ik haar later nooit meer in het minst ontevreden heb gezien met haar lot of ooit weer heb gehoord, dat zij opnieuw gevallen was onder de macht van de verzoeking.

Ik vergat u te vertellen, dat in de tijd toen het leger der Hooglanders voor Bothwell lag, waardige predikanten in gevaar zijnde van hun leven en velen van hen uit het land verbannen werden, ik gelegenheid had om Mr. William Lamb te horen prediken op de heuvel van Drumilly ongeveer drie kilometer van de Bar en zittende met mijn aangezicht naar het zuiden, was het mij alsof ik de hemelen geopend zag en de heerlijkheid Gods helder schijnende in het aangezicht van Jezus Christus. Ik zag zulk een wonderlijke ontvouwing van al de Goddelijke volmaaktheden in hare schitterende glans, dat ik er niet alleen toe werd gebracht om Hem in verrukking te aanbidden voor verlossende liefde, maar ook voor al die onverdiende goedheid die Hij verleent aan zulke grote zondaren. Mijn ogen werden geopend om iets te zien van Zijn uitmuntende lof in ieder schepsel, waarop ik mijn ogen vestigde. Zulk een openbaring of liever verschijning van God, had ik nooit ondervonden onder de uitdeling van het Woord, behalve eenmaal zeer gelijk aan deze bevinding op de maandag van een avondmaal te Straiton en ik denk, dat ik het niet weer moet verwachten voordat het mij zal worden gegeven Hem te zien van aangezicht tot aangezicht en te kennen gelijk ik gekend ben. Hoewel ik moet erkennen dat Hij mij menigmaal heeft verzadigd met de vetigheid Zijns huizes en mij heeft laten gevoelen Zijn kracht en heeft laten zien Zijn heerlijkheid in al Zijn inzetting, evenwel ontmoette ik nooit iets gelijk aan de voorzegde openbaring, daar ik in waarheid mocht zeggen. „Ik was krank van liefde”. Ik kreeg zoveel van de nieuwe wijn, welke zoetelijk neerdaalt als ik nauwelijks bekwaam was te dragen. Ik moet erkennen, dat wat mij ontmoette op Drumilly Hill voor de Bothwell slag, mij wonderlijk bevestigde in het geloof en mij opmerkelijk voorbereidde om met Christus voort te gaan in Zijn verzoeken en hield mij terug van te dorsten naar de tijdelijke dingen, wanneer Hij mij leidde door de woestijn.

Ik zal bij mijn aantekeningen nog een zaak voegen, welke deze is, dat ik op een zekeren tijd te Kirkoswald was gekomen, zoals ik menigmaal deed, om een dag in de kerk door te brengen in gebed en meditatie. Terwijl ik vroeg in de morgen in gebed was in de kerkenraadkamer, hoorde ik een machtig geluid aan de kerkdeur alsof iemand in grote haast klopte. Daar ik veronderstelde dat er een droevig voorval had plaats gehad in het gezin van de predikant, daar zij wisten dat ik daar was en nooit gewend waren mij te roepen tot dat ik 's avonds binnen kwam, rees ik op van het gebed en ging haastig naar de deur maar vond daar niemand. Uit vreze, dat het een hond mocht zijn geweest overzag ik al zitplaatsen in de kerk, zowel beneden als op de

galerij en vond niets. Daarom keerde ik weder tot het gebed en in die tussentijd was er een groot gedruis in een kist welke daar dicht bij stond. Ik begreep toen, dat het de Satan was maar ik werd er voor behoed, onder zijn verschrikking te vallen. Ik ging gedurende een geruimer tijd voort in de plicht. Mijn gelaat was gewend naar de koffer, waarin het geluid werd gehoord. Toen ik opstond van het gebed ging ik in de koffer kijken en zag daar niets. Maar wetende dat het er de vijand om te doen was om mij van mijn plicht af te schrikken, ging ik zitten om te lezen en te mediteren. Niet zo spoedig was ik daarmee begonnen of de vijand maakte gedruis op de galerij vlak boven mij en klopte alsof iemand een ander opriep. Hierop keek ik naar hem op of naar de plaats, waar hij scheen te zijn en ik verzekerde de vijand dat hij mij niet weer zo ver zou krijgen dat ik om hem zou gaan zoeken. De Heere, Die ik diende schold hem, dat hij mij niet meer verstoorde en ik verliet de plaats of de plicht niet meer tot mijn gewonen tijd. Dat, wat de verzoeker op het oog scheen te hebben. was om mij te verontmoedigen, op die plaats te komen tot gebed en overdenking, want mijn gelegenheid was thuis niet groot en bovendien wenste ik op enige afstand te zijn van het gewoel en gedruis van de wereld. Ik verkoos daarom naar Kirkoswald te gaan, daar ik goed bekend was met Mr. Adam de predikant, opdat ik zo de Heere mocht dienen zonder afleiding.

Het was mijn gewoonte één dag in de maand af te zonderen tot vasten en verootmoediging, gebed en overdenking en ik vond daartoe bekwame stilte in de kerk van Kirkoswald. Ik logeerde bij de predikant wanneer ik in die plaats was en ging in de kerk in de morgen bij zonsopgang en kwam er niet uit voor zonsondergang. In geval het de eersten dag niet ging naar mijn begeerte, dan bracht ik er gewoonlijk de tweede dag ook door en soms de derden dag in de voornoemde plichten en vond dit een krachtig middel om mijn ziel in het leven te houden. Dan kon ik menigmaal zeggen: "O. hoe lief heb ik Uw wet, zij is mijn betrachting den gansen dag." En zo was het altijd met mij, dat ik blijde was wanneer ik Zijn woord vond "als iemand die een grotera buit vindt" en kon zeggen, dat ik het Woord van zijn mond meer achtte, dan mijn noodzakelijk voedsel. De satan die dit alles wist, dacht mij te verdrijven van de plaats, waar ik mij het best afgezonderd gevoelde "maar mijn God hielp mij".

3. Enige Schriftuurlijke overdenkingen.

Nadat ik u, mijn lieve kinderen, heb getoond enige van de zielsoefeningen waaronder ik ben geweest en enige van de opmerkelijke voorzienigheden en gebedsverhoringen, die ik heb ontmoet, zo zal ik u nu voorstellen enige meditaties, die zowel verkwikkend als bevestigend voor mijn ziel waren. Ik stel ze u voor om u daardoor aan te bevelen de te veel verwaarloosden plicht van meditatie en ten einde u aan te prijzen de heerlijken Christus en een leven van geloof voor uw onsterfelijke zielen.

De eerste overdenking waarvan ik verslag zal doen is een, die mij zeer gezegend was, uit Hand. 9: 22. „*Bewijzende dat deze de Christus is.*” Ik overwoog hoe het bewezen is, dat de Heere Jezus is de ware Messias en de grote Verlosser en wat redenen zouden mogen worden gegeven, waarom zulk een belangrijke waarheid zo volkomen bewezen is, als is geschied. Ik bevind dat Jezus is de ware Christus en dat het klaar bewezen is in de volgende bijzonderheden.

1ste “Deze geven getuigenis al profeten”. Hand. 10:43. Zij beschreven Hem zeer nauwkeurig, lang voordat Hij in de wereld kwam, “als het zaad der vrouw dat de slang den kop vermorzelen zou”, als de Profeet, die de Heere u verwekken zal uit het midden zijns volks, gelijk als Mozes; als de Silo, tot Welken de vergadering der volkeren zou zijn, wanneer bij Zijn komst “de scepter zou wijken van Juda en de wetgever van tussen Zijn voeten;” als het Kind, waarvan de maagd zou zwanger worden. Als de Immanuël, God met ons. Ja zij vertelden waar Hij zou geboren worden en van welke stam en geslacht, en het lijden dat Hij zou ondergaan, ook de tijd wanneer deze Messias zou komen en afgesneden worden; ja, zij voorzegen op welk een opmerkelijke wijze de heidenen zouden geloven in Zijn Naam, zodat „deze geven getuigenis al de profeten”.

2de Het is duidelijk, dat het Joodse volk de Messias verwachtte ongeveer in de tijd, de juiste tijd toen Christus werd geboren. Herodes scheen er ten volle van overtuigd toen hij inlichtingen vroeg waar Hij zou worden geboren en zij vertelden hem dat het zou zijn in Bethlehem volgens de Schriften, daar Hij is geboren zoals wij weten. Herodes en de zijnen waren zo vast overtuigd, dat Hij in de wereld was gekomen, dat hij vele kinderen doodde, vertrouwend Hem afgesneden te hebben, Die de verwachting van de joden was geweest. De profeten hadden zo duidelijk getuigd aangaande de Messias, dat het niet moeilijk was voor de joden te begrijpen, dat Hij stond te komen, Die de profeten zo nauwkeurig hadden beschreven.

3de. Dat Jezus was de ware Messias was plechtig verklaard door allerlei getuigen. Goede engelen getuigden van Hem toen Hij zou ontvangen worden, toen Hij was geboren, toen Hij opstond van de dood en toen Hij opvoer ten hemel, zoals u kunt lezen in het Nieuw Testament. Ook God gaf Hem getuigenis door een stem van de hemel op onderscheiden tijden, dat Hij was „Zijn enige en geliefde Zoon” en de grote Profeet van Wien Hij allen beveelt Hem te horen. Hij had ook het getuigenis van Zijn grootste vijanden, ja de duivelen werden gedwongen te erkennen, dat Hij was de ware Christus en Hij had niet nodig het getuigenis van vele vrienden en volgelingen.

4de. Toen Christus in het openbaar in Zijn ambt optrad, verklaarde Hij te zijn, de beloofde Messias en dat Hij had de grote eigenschappen en kentekenen welke waren voorzeggd van de Messias. Want toen Hij de synagoge binnentrad, verklaarde Hij dat de Geest des Heeren op Hem was en dat de Schrift welke Hij hen voorlas, in Hem was vervuld. Dat Hij was de Zoon van God en de beloofde Messias, hield Hij menigmaal vol voor Zijn grootste vijanden.

5de. Toen Hij Zichzelf noemde de Zoon van God en de Messias, bewees Hij het door vele wonderen, die Hij werkte, zodat Zijn vele grote en machtige werken getuigenis van Hem droegen en de joden verwachtten, dat wanneer de Messias zou komen Hij wonderen zou doen. Nu is het voldoende en ten volle bewezen door de wonderen onzes Heeren, dat Hij was de Zoon van God. De wonderen, die Hij werkte waren vele, werden openlijk gedaan voor vele vijanden en bewezen ten volle, dat Hij en Zijn leer van God waren, God zou nooit Zijn macht hebben verleend aan een bedrieger om zulke dingen te doen en dit bewijst, dat Hij was de ware Christus.

6de. De leer, die Hij aan de wereld gaf, is in ieder opzicht Gode waardig en er volmaakt op berekend, dat volk, dat ze gehoorzaamt, voor tijd en eeuwigheid gelukkig te maken.

7de. Onze Heere Jezus profeteerde en voorzegde vele dingen welke volmaakt uitkwamen, zoals Zijn dood en opstanding, de prediking van het Evangelie door de wereld en de verwoesting van de tempel en het zenden van zijn Geest uit de hoogte en dat Hij met Zijn dienaren zou zijn tot aan het einde der wereld. Het is duidelijk, dat al deze een volkomen vervulling hebben gehad en tot op deze dag is Hij nog met Zijn dienaren in de bediening van het Woord en van de Sacramenten. Dit alles bewijst, dat Hij is de ware Christus, de grote Profeet, Die aan de, wereld was beloofd.

8ste. Het is bewezen, dat Jezus waarlijk is de Christus door Zijn opstanding van de dood. Hierdoor werd Hij krachtiglijk bewezen te zijn de Zoon van God, hoewel Zijn vijanden het graf bewaakten en de steen hadden verzegeld. Evenwel was het niet mogelijk, dat „de Heilige verderving zou zien”. Daarom, waar Hij stierf voor de overtredingen Zijns volks zo stond Hij op voor hun rechtvaardigmaking en toen Hij verrezen was, verschenen Hij aan vele getuigen en op verschillende tijden, ja aan getuigen die wel met Hem bekend waren in Zijn leven en die met Hem spraken veertig dagen na Zijn opstanding. Zij waren getuigen, die zichzelf niet konden misleiden en verkeerden ook niet in de minste verzoeking om anderen te misleiden. Zij ondergingen het hevigste lijden, ja de dood, de meest wrede dood, wegens het prediken en aanhangen van de leer der opstanding. Daarom terwijl het ten volle is bewezen door vele eerlijke en vertrouwbare getuigen, dat Christus opstond van de dood gelijk Hij had voorzegd; zo bewijst dan Zijn opstanding, dat Hij waarlijk de Christus was, want God zou nooit Zijn almachtige kracht hebben geschonken om een bedrieger op te wekken.

9de. Daar Jezus weder was opgestaan, zo voer Hij op ten hemel en werd ontvangen met de grootste waardigheid, macht en heerlijkheid aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen. Vandaar stortte Hij zijn Geest uit op Zijn apostelen en discipelen in zulk een buitengewone wijze en mate, dat zij bekwaamd werden al soorten van talen te spreken hoewel zij slechts geringe vissers waren, die het niet hadden geleerd. Dit bereidde hen op een uitnemende wijze om te gaan tot de volkeren der wereld en te prediken de blijde boodschap van verlossing tot de arme heidenen. Dit bewees Hem te zijn de Christus.

10de. De Heere Jezus bekwaamde Zijn apostelen en discipelen om wonderen te werken in Zijn Naam en dat menigmaal en openlijk. Dit bewijst ten volle, dat Hij is de Zoon van God, de ware Messias. Ja, op wie zij ook hun handen legden, zij gaven ze deze macht om wonderen te doen in de naam van Christus, hun Heere.

11de. Toen Jezus beloofde met Zijn discipelen te zullen zijn, wanneer zij het evangelie in wereld zouden uitdragen, was Hij zo goed als Zijn woord en bekwaamde twaalf arme vissers om de wereld te bekeren tot het Christelijk geloof en dat niettegenstaande alles wat er tegen in het werk werd gesteld door Joden en heidenen. Dit bewijst, dat de grondlegger van het Christendom was de ware Christus en de

Verlosser der Wereld en geen andere reden kan er worden gegeven, waarom de poorten der hel niet in staat zijn geweest de kerk van Christus te overweldigen tot op deze dag en waarom zij ze niet hebben kunnen verwoesten tot de fondamenteën toe, als deze, dat Hij Wiens Naam Jezus is, is de steen uitgehouwen uit de berg, zonder handen en dat Hij is de steen, de beproefde steen, de kostelijke hoeksteen, welken God gelegd heeft in Sion tot een fundament. Hoewel de bouwers in Israel Hem hebben verworpen, nochtans is Hij geworden tot een hoofd des hoeks en zij die in Hem geloven zullen nooit beschaamd worden.

12de. Het is voldoende bewezen en aan ieder waar gelovige, dat Jezus waarlijk is de Christus de Zoon van God, in hun zoete bevinding.

In de eerste plaats: Zij gevoelen, dat Zijn woord is een woord met macht aan hun zielen, in hun lezen, horen en overdenken van hetzelfde, tot op deze dag. Zij bevinden, dat de kracht Gods menigmaal de bediening van het Woord vergezelt als overtuigende, bekerende, heiligende, verkwikkende, besturende en opbouwende hun zielen in het allerheiligst geloof. Zij bevinden, dat het Woord van Christus hen bekwaamt om te wandelen in Gode behaaglijke en waardige wegen en in wegen uitnemend voor henzelf en voor de gemeenschap, waarvan zij leden zijn; ja, zij bevinden in hun ervaring, dat de weg welke Christus Zijn volgelingen heeft bevolen is een weg van veiligheid, vermaak en vrede. Dit bewijst hun, dat Christus is de kracht Gods en de wijsheid Gods en datgene waarvoor Hij Zichzelf heeft uitgegeven, de Zoon van God.

In de tweede plaats weet het volk Gods in hun ervaring, in mindere of meerdere mate, dat God is de Hoorder der gebeden en dat de gebeden, die Hij hoort zijn opgezonden in de Naam van Christus, enkel en alleen steunende op zijn Geest tot bijstand in het bidden. Dit bevestigt hen genoegzaam in het zekere geloof, dat Hij waarlijk is de Christus. Ja, zij geldoven niet alleen, dat Hij is de enige Zaligmaker, maar God evengelijk aan de Vader. En dit geloof ik vast, dat de Heere Christus is de eeuwige Zoon van God en God evengelijk met de Vader, dezelfde in Zelfstandigheid en gelijk met Hem in macht en heerlijkheid. De reden waarom ik dit geloof is, omdat het uitdrukkelijk is verklaard, dat Hij al dingen schiep en dat door Hem al dingen bestaan tot op deze dag. Ja, al volmaaktheden Gods worden Hem toegeschreven, de volmaaktheden waardoor God zich onderscheidt van ieder schepsel. Ja, de aanbidding welke God heeft bestemd voor Zichzelf wordt gegeven aan de eeuwigen Zoon, en aan mensen wordt bevolen om de Zoon te eren gelijk zij de Vader eren.

Op overwegingen als deze ben ik overreed dat de heerlijke Christus is God en God evengelijk met de Vader. In dit geloof heb ik vele smekingen opgeheven in de naam van Christus en ik moet zeggen, die zijn haastiglijk beantwoord. Ik ben overtuigd, dat God dit nooit zou doen indien Zijn eeuwige Zoon geen God was evengelijk aan Hem, daar ik geloof, dat Hij Zijn eer geen anderen zal geven en het niet goed zal opnemen, dat de verheerlijking, die Hem toekomt aan enig schepsel zal worden gegeven. Wanneer ik vast geloof, dat Christus is God evengelijk met de Vader en in dit geloof gunsten van God vraag en God verleent ze haastiglijk, dan is dit voor mij een getuigenis van God zelf, dat Zijn Zoon Hem evengelijk is en dit legt mij onder de grootste verplichting om vast voort te varen in dit geloof.

Daarom, lieve kinderen, zijt standvastig in het geloof, niet alleen in dit, dat Jezus waarlijk is de Christus en dat Zijn leer van God is. Maar o, wees standvastig en onbeweeglijk in dit grote artikel van ons geloof, dat „er zijn drie Personen in de Godheid, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en dat deze drie zijn èèn God, dezelfde in Zelfstandigheid en gelijk in macht en heerlijkheid”. O, tracht God te leren

kennen als de Hoorder der gebeden opgezonden in de Naam van Christus en dit mag u ten volle voldoen, dat Jezus waarlijk is de Christus, de ware en eeuwige God Want u moogt verzekerd zijn, dat God nooit iemand zou bemoedigen zijn verzoeken tot Hem op te zenden in de naam van een bedrieger en misleider.

In de derde plaats, de volgende bevinding voldoet de gelovigen, dat Jezus is de ware Christus: Wanneer zij overtuigd zijn van hun zonden en schuld hen in het aangezicht staart, dan is er niets in hemel of op aarde, dat hun enige verlichting kan geven vóórdat zij als het ware, hun zonden genageld krijgen aan het kruis van Christus en dat heb ik menigmaal opgemerkt in mijn bevinding. Maar gewassen zijnde in de fontein van Christus' bloed heb ik gevonden blijdschap en vrede in het geloven en daarom ben ik volkomen overreed, dat Jezus waarlijk is de Christus.

In de vierde plaats, de heerlijke Christus openbaart Zichzelf aan sommigen anders dan aan de wereld, overeenkomstig Zijn belofte. Dit heb ik bevonden, wanneer Hij het voorhangsel op zij geschoven heeft en mij getoond heeft al de volmaaktheden Gods, helder schijnende in het aangezicht van Jezus, zodat ik Hem moest noemen de kracht Gods en de wijsheid Gods, zo heb ik ook dit bevonden dat deze vertoning van Zijn heerlijkheid mij altijd opgewekt heeft om „de goddeloosheid en de wereldse begerlijkheden verzakende, matig, rechtvaardig en Godzalig te leven in deze tegenwoordige wereld en mij hierin altijd te oefenen, om een onergerlijke consciëntie te hebben bij God en de mensen”. Ja, door deze openbaringen ben ik bemoedigd om met Hem voort te gaan in al Zijn verzoeken en met vrolijkheid Zijn kruis op te nemen en Hem te volgen door alle ontmoedigen. Ik heb daardoor Zijn vertroosting bevonden zó gevoelig, zó krachtig, zó ondersteunende en verblijdende onder de pijnlijkste verzoeken, dat het mij bewijst dat Jezus, Wiens Naam is als een olie die uitgestort wordt, waarlijk is de Christus, ofschoon vreemdelingen niet delen in deze vreugde.

In de laatste plaats, indien Jezus niet de ware Christus is, zouden deze ongerijmdheden noodzakelijk volgen:

Ten eerste, dat al wonderwerken door Hem gedaan in Zijn Naam, werden gedaan door macht en het kracht van de satan. Maar hoe ongerijmd is het, zich beelden, dat de duivel wonderen zou doen ter bevestiging van een leer zo strijdig tegen en verwoestend zijn koninkrijk der duisternis.

Ten tweede, dat God Zijn onmededeelbare volmaaktheden had uitgestort op een bedrieger om hem in staat te stellen de wereld te bedriegen, wat te beweren de grootste godslastering zou zijn. Derhalve is het volkomen bewezen, dat Jezus waarlijk is de Christus.

De redenen, waarom dit zo ten volle is bewezen, schijnen mij toe de volgende te zijn. 1ste. Omdat deze ware Christus is God zowel als mens. Daar dit een grote verborgenheid is, zo is het te sterker bevestigd door God. „Groot is de verborgenheid der Godzaligheid, God geopenbaard in het vlees”. Daarom was het zo noodzakelijk, dat Hij zou zijn gerechtvaardigd door de Geest in het doen van wonderen, in het vervullen der profetieën, in het uitdragen van het Evangelie in de wereld en daarbij in het weldoen aan veter zielen.

2de. Het was doelmatig, dat dit zo wel zou worden bewezen, wegens het grote gebouw dat er op gesticht moest worden. Want op deze rots Christus, zijnde de ware Messias en Zoon van God heeft Hij Zijn kerk gebouwd en „de poorten der hel zullen ze niet overweldigen”

3de. Het is zo volkomen bewezen, wegens de groten tegenstand, die er zou worden geboden. Het werd vroeg en krachtig weerstaan van den beginne en de leugengeest verscheen spoedig, zoals Petrus verklaart in 2 Petrus 2:1 „En er zijn ook valse

profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valse leraars zullen zijn, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen; ook de Heere, Die hen gekocht heeft, verloochenende en een haastig verderf over zichzelf brengende". En deze leugengeest komt nu aan gelijk een vloed en de draak spuwt uit zijn mond vele ketterijen om de vrouw en het mannelijk kind te verslinden. Maar de Geest der Waarheid heeft een standaard tegen de leugen opgericht tot hiertoe en zal het ook voorts doen. Want hoewel nu velen krijg voeren tegen het Lam evenwel zal het Lam hen overwinnen, want „Hij is de Koning der koningen en de Heere der Heeren". En zij die met Hem zullen zijn en ernstig voor Hem zullen strijden zijn geroepen, uitverkoren en getrouw.

Nu, lieve kinderen, ziende dat God volkomen heeft bewezen, dat Jezus waarlijk is de Christus en dat Zijn leer van God is en dat Hij is de beloofde Messias en de grote Zaligmaker der wereld en ziende, dat dit zo ten volle is bewezen opdat wij zouden geloven, dat Jezus is de Zone Gods en opdat zij, die niet geloven niet te verontschuldigen zullen zijn o, wilt toch God smeken u te helpen om te geloven alles, dat zo duidelijk is geopenbaard aangaande Christus en ziet, dat u tot Hem vlucht als tot uw vrijstad. Het is bewezen, dat Hij is de Christus, daarom waagt uw zielen op deze rots van verlossing. O, ziet dat u de Naam van Christus noemt om af te staan van ongerechtigheid. O, verwelkomt de Gezalfde des Vaders als uw profeet, priester en koning en doorzoekt dagelijks de schriften, welke van Christus getuigen en zoekt te leven voor Hem en tracht uw aandeel in Hem vast te maken. En indien u Zijn wil doet zult u ondervinden, dat Zijn leer van God is.

Nu, daar deze overdenking, waartoe de Heere mij hielp, dikwijls voor mijn ziel verkwikkend en versterkend is geweest, zo wens ik, dat de Heere ze zo ook voor u zal maken.

4. MIJN LASTE RAAD.

Mijn lieve kinderen, daar mijn kracht achteruitgaat en mijn aardse huis haast om te worden verbroken, zal ik niet meer optekenen van deze meditaties, die mij zeer zoet zijn geweest. Ik zal het alleen doen, in zoverre zij samenvallen met mijn laatste raadgevingen aan u, die ik u zal geven niet afnemende adem.

1ste. Zonder iedere dag enige tijd af, om Gods Woord te lezen. Leest het met opmerking, afhankelijk van God om het nuttig voor uw zielen te maken. Vergelijkt Schrift met Schrift zoals mijn gewoonte was en overdenkt het dag en nacht en ziet er toe te geraken om te denken, te spreken en te handelen overeenkomstig de wet der vrijheid, door welke u zult worden geoordeeld.

2de. Smækt God om u te laten zien uw verloren staat van nature en slaat er acht op, voor het te laat is.

3de. Vlucht tot de vrijstad neet al spoed en begeeft u tot Christus als uwen Profeet, Priester en Koning. Die kwam om te zoeken en zalig te maken dat verloren was, „want er is geen anderen naam onder de hemel gegeven, door welchen wij kunnen zalig worden”.

4de. Leert door het geloof te leven, in al de verschillende betekenissen, waarin geloof wordt genomen in het Woord van God.

1. Gelooft, dat God is en een Beloner is dergenen, die hem zoeken. Hebr. 12:6.

2. Gelooft alles wat in de Schrift geschreven is, te zijn het Woord van God. Hand. 24: 14.

3. Gelooft al de verborgenheden van de Christelijke godsdienst, door God bekend gemaakt, hoewel u ze thans niet kunt begrijpen, daar u zijt geneigd in uw donkere staat uit te roepen: „Hoe kunnen deze dingen zijn?”

4. Gelooft vast, dat God ter rechter tijd Zijn getrouw belofte zal vervullen hoewel vele bedelingen der voorzienigheid ze in de weg schijnen te staan. Rom. 4:18, 19, 20 en 21.

5. Leeft door geloof, om op God te vertrouwen als uw algenoegzame hulp, wanneer al uitwendige hulp en bijstand ver uit het gezicht zijn. Hab. 3: 17.

6. Leeft door geloof om uw keus van Christus dagelijks te vernieuwen en vertrouwt op hem alleen voor volkomen zaligheid, als van God voor u gegeven tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, gevende Hem werk in al Zijn ambten en bedieningen. Joh. 1:11 en 12, Gal. 2:20.

7. Leeft door geloof om af te hangen van Gods vaderlijke zorg, tot voedsel om te eten en klederen om aan te trekken. Luc. 12 : 22 29.

8. Leeft aldus door geloof om standvastig te zijn in het geloof, getrouw blijvende aan de fundamentele artikelen van het christelijk geloof en aan de ganse leer van het christendom, in uw verschillende toestanden, strijdende voor het geloof, dat eenmaal de heiligen is overgeleverd. Judas 3.

Mijn overdenking over het leven door geloof is mijn ziel nuttig geweest, mocht het ook zijn voor de uwe.

Nu, o leeft door geloof, lieve kinderen, want zonder geloof is het onmogelijk God te behagen, Hebr. 11 : 6. Zonder geloof, moet u sterven in uw zonden. Joh. 8 : 24. Zonder het zelve zullen duistere bedieningen der Voorzienigheid u doen wankelen ten aanzien der belofte en doen uitroepen met Maria : Luc. 1 : 34. „Hoe zal dat wezen?” Zonder geloof, zal al uitwendige hulp u ontvallen. Hand. 27 : 20. En het is alleen door geloof, dat u kunt zien op dingen, welke geen oog gezien heeft, namelijk de dingen die eeuwig zijn, 2 Cor. 4: 18.

5de. Ik raad u liever smart te kiezen dan zonde; liever lijden wanneer daartoe

geroepen, dan het geloof te 'loochenen en schipbreuk te lijden van Bene goede consciëntie. U weet niet welke vurige beproevingen u zullen ontmoeten ter wille van volkomen gehoorzaamheid aan Christus. Hoewel Jeruzalem door Sions God is gemaakt tot een geruste woning nu reeds gedurende ongeveer veertig jaren, evenwel moeten wij zeggen: "De blaasbalg is verbrand, het lood is van het vuur verteerd; te vergeefs heeft de smelter zo vlijtiglijk gesmolten, dewijl de bozen niet afgetrokken zijn." Zo mag God nogmaals zijn oven zetten te Sion en zeven maal heter maken dan te voren, totdat Hij heeft afgewassen de drek der dochteren Sions.

Nu lieve kinderen, wanneer de Heere der heirscharen komt, als het vuur eens goudsmids en als de zeep eens vollers, wie zal de dag Van Zijn toekomst verdragen en wie zal bestaan als Hij verschijnt? Zijt standvastig en onbeweeglijk, krachtig in het geloof, en verloochent uzelf. Wees moedig voor de waarheid op aarde en de waarheid zal u vrijmaken. Zijt afhankelijk van God, Die niet alleen geeft te geloven maar ook te lijden voor Zijn Naam en hij zal u helpen met Hem voort te gaan in Zijn verzoeken. Dus zult u hebben het getuigenis van een goede consciëntie, welke al uw tegenstanders u niet zullen kunnen ontroven. Indien u met Hem lijdt, zo zult u ook met Hem regeren; en uw lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt u een zeer uitnemend en eeuwig gewicht der heerlijkheid.

Ik moet erkennen tot zijn lof en ere, dat Hij met mijn ziel was, wanneer Hij mij in de wildernis leidde en toen ik ontkwam aan het zwaard van de vijand, zo vond ik genade in de wildernis. Ja, gedurende mijn negenjarig lijden, was ik veel vervuld met blijdschap en vrede in het geloven. Ik heb met blijdschap de beroving van mijn goederen aangenomen en met vergenoegdheid heb ik terwille van Zijn Naam gedwaald in woestijnen en op bergen en in de spelonken en holen der aarde. Ik lag vier maanden in het koudste jaargetijde in een hooiberg in mijns vaders tuin en een gehele Februarimaand in het open veld niet ver van Camragen en dit deed ik zonder de minsten last van de nachtlucht te ondervinden; een nacht wanneer ik lag in het veld dicht bij Carrickhilm was ik 's morgens geheel bedekt met sneeuw. Vele nachten heb ik vergenoegd gelegen op het kerkhof van Old-Daily en maakte mij een graf tot peluw. Menigmaal heb ik mij begeven naar de oude muren boven de bergengte, dicht bij Camragen en daar zoetelijk gerust.

En daar God, dag en nacht, zeer vriendelijk voor mijn ziel was, zo bewaarde Hij mij van de schrik des Satans, zodat de vijand mij niet aanviel of verschrikte in mijn eenzame schuilplaatsen. Ja, de Heere verzekerde mij, dat Hij voor mij een verbond had gemaakt met al de beesten des velds, zodat ik niet bevreesd was te slapen in deze zelfde plaatsen waar vergiftig gedierte zich menigmaal heen begaf; ook ondervond ik nooit enige last van hen of van enig gedierte des velds. Dit alles, lieve kinderen, is uw moeder welbekend, die mijn troostrijk gezelschap was in vele van mijn zware beproevingen en ik maak ze u bekend, opdat u aangemoedigd moogt worden om de Heere volkomen te volgen door goed gerucht en kwaad gerucht, zelfs al ware het door de verheffing der Jordaan.

Ik moet erkennen, dat gelijk ik heb gezocht voor Sion in de dag van haar bezoeking, dat ik alsoo verkwikt ben geworden in Jeruzalem *en ben gezoogd en verzedigd geworden van de borsten harer vertroosting* en bovenmate verblijd met haar overvloedige heerlijkheid.

Ik kan ernstig verklaren, dat niets mijn hart zo zeer verzoende met mijn drie en zeventigjarige pelgrimsreis, door deze wildernis, als mijn zorg voor Sion deed, Ook nu, ziet in de hemel is mijn getuige en mijn getuige in de hoogten, dat ik Hem dag noch nacht rust kon geven tot dat Hij Jeruzalem wilde maken tot een lof op aarde. En nu, terwijl ik afscheid neem voor altijd van alles hier beneden, is het de smart mijner

ziel, dat ik zie komen over Sion, leugen en goddeloosheid gelijk een vloed. Evenwel is dit mijn troost, dat "de poorten der hel ze nooit zullen overweldigen" en dat het niet mogelijk is, dat de uitverkorenen voor altijd zullen worden teleurgesteld. Al de Goddelijke volmaaktheden zijn verbonden voor de kerk, gekocht door Christus bloed en daarom weet ik, dat Hij zal opstaan en Zich ontfermen over Sion, wanneer de tijd, de bestemde tijd om hen genadig te zijn, zal zijn gekomen en in Zijn handen beveel ik ze, in Wiens handen ik spoedig mijn geest zal bevelen.

6de. Ik smeeek u, zijt veel in het gebed tot God, Die is de Hoorder der gebeden en verlaat u geheel op Christus tot bijstand en aanneming. Wat anderen ook doen, ziet toe, dat u en uw huis de Heere dient. Ik heb u meegedeeld hoe de Heere menigmaal mijn hart heeft bereid en Zijn oor neergebogen om te horen, teneinde u zou worden aangemoedigd in dezelfde oefening.

7de. Wanneer uw zielen zijn terneder geworpen en verontrust in u, door een gevoel van inwonende zonde of door de verberging van Gods aangezicht. zo raad ik u om te waken tegen een haastige neerwerping van het fundament. Evenwel vertrouwt op God, dat u Hem nog zult loven en laten de volgende bijzonderheden u zijn tot gronden van troost:

1. Hoewel u waarlijk schuldig staat, hebt u zonder bekend bedrog de toevlucht genomen tot de Vrijstad en uw toestemming gegeven, dat Christus de uw zou zijn, op Zijn eigen voorwaarden. Heb. 6 : 18.
2. Zijn verbond is wel geordineerd, eeuwigdurend en zeker en Christus is er de zekerheid van, 2 Sam. 23:5.
3. Pleit op Zijn belofte, gelijk Jacob deed vanouds, Gen. 32 : 12. "U hebt immers gezegd: Ik zal gewisselijk bij u weldoen en zegt met de Psalmist Ps. 130 : 5 "Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht en ik hoop op Zijn Woord."
4. Pleit op Zijn genade Ps. 130 : 4. „Want bij Hem is vergeving” en in het 7de vers: Israel hope op de Heere, want bij de Heere is goedertierenheid en bij Hem is veel verlossing."
5. Pleit op de vorige betoning van Zijn goedertierenheid aan anderen in vroegere eeuwen onder gelijke omstandigheden als waarin u verkeert, als in Ps. 85: 3 "De misdaad Uwes volks hebt U weggenomen, U hebt al hun zonden bedekt." Zie ook Ps. 105 : 43-45.
6. Bemoedigt uzelf hier in, dat het een grote barmhartigheid is, dat uw staat niet erger is. Klaagliederen 3:22. "Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn."
7. Trekt hier ook troost uit, dat hoewel Hij Zijn volk straft op zijn tijd, Hij ze evenwel niet voor altijd zal verwerpen. Maar als Hij bedroefd heeft, zo zal Hij Zich ontfermen naar de grootheid Van Zijn goedertierenheden. Klaagl. 3 : 31, 32. Zie ook 1 Kon. 11 : 39.
8. De Heere staat u toe van het einde des lands tot Hem te roepen, als uw hart overstelpt is. Hij kan u leiden op een rotsteen, die u te hoog zou zijn Psalm 61 : 3; 86 : 7.
9. Hoewel, gelijk u moet belijden, ongerechte dingen de overhand hebben over u, nochtans wil God uw overtredingen verzoenen Psalm 65 : 4; Psalm 130: 3, 4. Wanneer u kunt zeggen, dat u uzelf ongelukkig en ellendig acht, wegens overheersend bederf en zucht, daar u er onder bedrukt gaat, de Trooster Die uw ziel kan oprichten is niet ver van u; Hij zal wederkeren en medelijden hebben en uw ongerechtigheden ten onder brengen en zal uw

zonden werpen in de diepte der zee. "Hij houdt zijn toorn niet in eeuwigheid, want Hij heeft lust aan goedertierenheid."

10. Houdt vorige weldadigheden in gedachtenis, namelijk de dagen en jaren van de rechterhand des Allerhoogsten en erkent met de Psalmist, Psalm 30 :12, „Gij hebt mij mijn weklage veranderd in een rei, Gij hebt mijn zak ontbonden en mij met blijdschap omgord" en roept uit als in Ps. 42 : 6 "O, mijn God, mijn ziel buigt zich neder in mij, daarom gedenk ik Uwer uit het land der Jordaan en Hermon, uit het klein gebergte."

11. U kunt u op God beroepen, dat u geen boze weg of koers verkiest onder uw moeite, wanneer u uitroept: „Ook heden is mijn klacht weerspanning; mijn plaag is zwaar boven mijn zuchten." U kunt ook zeggen met Job 23 : 10 "Maar Hij kent de weg, die bij mij is." Komt tot het besluit, bekwaam te zijn te zeggen als in de verzen 11 en 12: „Aan zijn gang heeft mijn voet vastgehouden; zijn weg heb ik bewaard en ben niet afgeweken. Het gebod Van Zijn lippen heb ik ook niet weggedaan; de redenen Zijns monds heb ik meer dan mijn bescheiden deel weggelegd." Zie ook Psalm 142 : 4 „Als mijn geest in mij overstelpt was, zo hebt U mijn pad gekend."

12. Hoewel u, voor het tegenwoordige al hoop verloren hebt in uw eigen schatting, nochtans is het geen kleine genade, dat u niet gezet zijt buiten al mogelijkheid van hoop; overweegt dan met de kerk vanouds, Klaagl. 3 : 21, 22 en 39. "Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal Ik hopen. Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn. Wat klaagt dan een levendig mens? een ieder klage vanwege zijn zonden." Roept uit met de Psalmist: "Wat buigt gij u neder, o mijn ziel en wat zijt u onrustig in mij? Hoopt op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God.

8ste Ik raad u ernstig aan om op uw einde te merken, Deut. 32 : 29. „O, dat zij wijs waren! Zij zouden dit, vernemen ; zij zouden op hun einde merken. Herinnert u, lieve kinderen, dat God u redelijke schepselen heeft gemaakt, bekwaam tot ernstige overweging en uw einde is dat, waartoe God u roept om het op een bijzondere wijze te beschouwen. De dood mag wel genoemd worden het einde aller mensen, daar liet hen allen overbrengt in een onveranderlijker staat van geluk of ellende! Wie zou niet wensen wel te sterven? Zelfs een Bileam riep uit: "Mijn ziel sterve de dood der oprechten en mijn einde zij gelijk het zijn." Om in gedachtenis te houden hoe broos u zijt, is de weg uw dagen te tellen alzo, dat u een wijs hart, moogt bekomen. Ziet toe, dat u uwen kostelijker tijd niet vermorst als te velen doen; zoekt elk gedeelte van uwen tijd met behoorlijke plichten bezig te zijn en kiest met zekerheid de weg, die leidt tot een gelukkig einde. Al wat uw hand vindt om te doen, doet het met al uw macht, want er is geen werk, wijsheid, verzinning of wetenschap in het stille graf, waar u heen gaat al zonde zal ten laatste bitterheid zijn, daarom waakt er tegen, want de bezoldiging der zonde is de dood en zal haar wroeging vreeslijk maken.

Deze nu, is de welaangename tijd en de dag der zaligheid; zoekt derhalve de tijd uit te kopen om uw zaligheid uit te werken met vrenen en beven, want daar de boom valt, daar zal hij wezen.

Denkt dikwijls aan de dood, het oordeel en de eeuwigheid. Er zal een opstanding zijn, beide van rechtvaardigen en onrechtvaardigen en God heeft een dag gesteld waarin Hij de wereld rechtvaardig zal oordelen door een Man Jezus Christus. Dan zullen de boeken worden geopend en iedereen moet rekenschap geven van al daden in het lichaam gedaan, hetzij goed, hetzij kwaad. Ik zal deze raad aanvullen door u te

vertellen, lieve kinderen wat een goede opwekking zal zijn voor een nimmer stervende ziel, wanneer gaande door het dal der schaduw des doods, om dan te kunnen zeggen met de zoeten zanger Israëls: „Hoewel mijn huis alzo niet is bij God; nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is. Voorzeker is daarin al mijn heil en al lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten.” 2 Sam. 23 : 5. En om te mogen hebben de welgegronde hoop van zijn bijstand en vertroostende tegenwoordigheid door het dal der schaduw des doods, dan mag men zeggen in het vooruitzicht van de dood: “Ik zal geen kwaad vrezen, want U zijt met mij.” Psalm 23 : 4.

Zoet zal ook zijn de getuigenis van een goede consciëntie in de stervensure. 1 Cor. 1 :12 „Want onze roem is deze, namelijk het getuigenis onzer consciëntie, dat wij in eenvoudigheid en oprechtheid Gods, niet in vleeselijke wijsheid, maar in de genade Gods in de wereld hebben verkeerd.” Hoe zoet zal het zijn, wanneer de Geest getuigenis geeft aan onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn! Rom. 8 : 16. Hoe verrukkelijk zal het zijn onzen Heere te horen: „Wel aan, u goede en getrouw dienstknecht, gaat in, in de vreugde uws Heeren!” Matth. 25: 21. O zoekt gevonden te worden in Christus, bekleed met Zijn gerechtigheid en benaarstig uzelf om uw roeping en verkiezing vast te maken. En zo zal u een ruime ingang worden verleend in het hemels koninkrijk van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Indien u eens moogt weten in Wien u geloofd hebt en dan moogt ge blijmoedig de hand reiken aan de koude dood en uitroepen met de apostel: 2 Cor. 5 : 1 „Wij weten, dat zo ons aardse huis dezès tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt maar eeuwig in de hemelen.” En met Job. 19 : 25 „Want ik weet mijn Verlosser leeft en Hij zal ten laatste over het stof opstaan. En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben zal ik uit mijn vlees God aanschouwen, Denwelke ik voor mij aanschouwen zal en mijn ogen zien zullen en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot.” En waarom mogen wij niet, die deze gezegende hoop hebben, uitroepen met heilige vrijmoedigheid: „O dood waar is uw prikkel?” En ook: Amen, kom Heere Jezus, kom haastiglijk.

„Lieve kinderen, mijn laatste raad aan u is, jaagt naar de volmaakte heiligheid in de vreze des Heeren. Zijt heilig, gelijk Hij Die u geroepen heeft heilig is; in uwen omgang met de mensen, want zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien. En ieder die de welgegronde hoop heeft God te zien gelijk Hij is, moet zichzelf reinigen gelijk Hij rein is. Bidt dan veel om de Geest der heiligmaking en tot uw bemoediging, houdt in gedachtenis, dat heiligmaking is beloofd aan Gods volk en daarom mogen zij als hun voorrecht en behoren zij als hun plicht, dagelijks tot God te gaan om ze te zoeken. Dit is klaar beloofd in Ezech. 36 : 25-32 en in Micha 7 : 19 en Rom. 6 : 14. Ja het is niet alleen beloofd, maar het is een deel, dat Christus verworven heeft voor Zijn volk, gelijk u kunt zien in: Titus 2 : 14; Hebr. 10 : 10; Efeze 5 : 25, 26 en 27; Joh. 17 : 19; 1 Cor. 1 : 30; Col. 1:22; 1 Joh. 3 : 3; 1 Petrus 1 : 18 en 19.

Daar wij dan zulke grote en dierbare beloften hebben, ziet dat u, in afhankelijkheid van de Geest van Christus, uzelf reinigt van al besmettingen des vleses en des geestes, voleindigende Uw heiligmaking in de vreze Gods.

Moge dan de God des vredes u geheel en al heiligen. En ik bid God, voordat ik ga sterven, dat uw gehele geest en ziel en lichaam onberispelijk bewaard worden, tot op de dag van onze Heere Jezus Christus.